

Belgia 4 fr. / Böhmen-Mähren 5 kr. / Bulgaria 8 leva / Danmark 50 øre / Finland 5 mk. / Frankrike 7 fr. / Italia 3 lire / Kroatia 20 kuna / Nederland 30 cents / Norge 50 øre / Portugal 2 esc. / Romania 25 lei / Sverige 55 øre / Svelts 50 rappen / Serbia 12 dinar / Slovakia 3 ks. / Spantia 1,50 pts. / Tyrkia 15 kurus / Ungarn 70 fillér / Sørsteiermark, Ostland 50 Pfg.

Signal

Nattkampen raser
Telefonistinner på nattjagernes kommandoplass markerer med punktasterapparater de fiendtlige bombeflyes veg på det store transparentkartet
PK-Foto: Krigskorrespondent Erwin Baas

Bomber blir farlige

Flytende sprengstoff, som hurtig stivner til en fast masse, blir fylt inn i de hule bombelegemene. Hittil ble de tyske bomber fylt med trinitololuol. No lyktes det tyske kjemikere å framstille et sprengstoff, som er likeså sikkert mot beskytning og ild som trinitololuol — men som besitter en mangedoblet eksplosjonskraft

PK-foto: Krigskorrespondent Hanns Hubmann

VATUTINS ENDELIKT

Seks uker etter sin utnevnelse til øverstkommanderende for den 1. ukrainske armé døde general Vatutin. Moskva hadde beskyldt ham for å ha sviktet militært. Står denne beskyldning fra sovjetarméens øverste ledelses side i opprinnelig sammenheng med denne døden? Eller var det andre årsaker med i spillet?

Mørket om general Vatutins død begynner no litt etter litt å lysne. Av de generaler som sto overfor de tyske arméer hittil i denne krigen, har denne firskårne russer vært en av de best skikkede menn. Men ingen ros kan være viktigere for den endelige bedømmelse av en hærfører enn den som kommer fra fienden.

Etter sin død, som ble bekjentgjort den 16. april 1944, er Vatutin blitt hedret av Stalin og Sovjetunionens marsjaler og generaler i et særlig opprop. I Kiev, hvor han døde i et lasarett, ble han høytidlige bisatt. Allikevel var forskjellige ting uklare alt i de dagene da hans død ble meddelt. Agentur Tass' offisielle kommuniké nevnte bare at Vatutin hadde underkastet seg en operasjon, mens Stalin i en dagsbefaling av 5. mars, hvor Vatutins avskjed som øverstkommanderende for den 1. ukrainske front ble meddelt, bekjentgjorde at Vatutin var blitt syk. På den annen side lot den sovjetrussiske sensur et telegram fra det britiske Reuter-agentur i Moskva slippe igjennom. I telegrammet ble det påstått at Vatutin var blitt alvorlig såret, like før han overga sin kommando.

Disse første uklarheter fulgtes av flere, hvorav det viste seg at Vatutin alt i lengre tid hadde vært i åpen konflikt med partikommisjonen innen Sovjetarméen. De motsiende nyheter om sykdom eller sårethet fikk derved plutselig en vesentlig annen karakter. Skulde Vatutin, som kunde glede seg over en særlig popularitet i Sovjetunionen, kanskje ha lidt samme skjebne som marsjalene Tuchatsjevski, Blücher og Jegorov? Spørsmålet var lettere å stille enn å besvare. Men til slutt er det lykket i det minste å få opplysende indisier for at Vatutin hverken er død av alvorlige sår eller av en alvorlig sykdom, men at det må dreie seg om noe annet.

En viktig kjensgjerning, som gjorde Vatutins fall til et bemerkelsesverdig indrepolitisk problem i Sovjetunionen, er tett knyttet til de sammenstøt, som Vatutin har hatt med de kommunistiske kommissærers organisasjon. I oktober 1943 hadde det funnet sted en partikonferanse for den 1. ukrainske fronts troppeforband. Ledelsen hadde førstesekretæren for KPBU (Ukrainas kommunistiske parti) generaløyntnant Mikita Chrusjtsjov. Til stede var representantene

for de kommunistiske partikontorer samt de enkelte infanteridivisjoners partikommisjoner, og som gjest — general Vatutin, som opprinnelig ikke hadde tilhørt det kommunistiske parti og først kort tid i forvegen var rykket opp fra partiansøker til fullverdig medlem.

General Chrusjtsjov lot lese opp en regnskapsoversikt av den i de enkelte divisjoner virkende partikommisjon, som har rett til å dra partimedlemmene til ansvar og straffe dem — uten hensyn til rang og stilling. Regnskapsoversikten ble sterkt angrepet av forskjellige sovjetfunksjonærer. Det oppsto en spent situasjon, som generaløyntnant Chrusjtsjov håpet å utjevne ved å be Vatutin som øverstkommanderende om stillingtagen, åpenbart i håp om at den berømte general vilde rettferdiggjøre partikommisjonen. Men dette var ikke på noen som helst måte tilfelle. Vatutin erklærte at han vilde utføre enhver av partiets avgjørelser disiplinert, men at de enkelte partiavdelingens stridigheter imidlertid ikke angikk ham.

Denne Vatutins holdning tilsvarte den kritiske stilling han overhodet inntok overfor kommissærenes system, og som i lang tid heller ikke hadde vært ukjent i utlandet. Vatutin synes som ekte russer heller ikke å ha vært noen venn av de tallrike jødene der opptrådte som kommissærer. Og til slutt — men for dette gis det ingen avgjørende beviser — skal han i spørsmålet om sovjetarméenes videre frammarsj mot vest ha vært av vesentlig annen mening enn Stalin. Som øverstkommanderende for den hærgruppe, som framfor alle hadde gjennomført den sovjetrussiske frammarsj mot vest, visste han naturligvis meget god beskjed om troppens tilstand.

Vi vet no allikevel ikke på hvilken måte Vatutin døde. De her meddelte kjensgjerninger er imidlertid tilstrekkelig til på ny å bevise hvordan det forholder seg med den angivelige forvandling av Stalins autokrati. Av den tyske forsvarsmakt er general Vatutin aldri blitt ansett som noe annet enn en dyktig fiendtlig general. Selv vilde han heller ikke være noe annet. Men nettopp dette ble hans skjebne, og kanskje ikke mindre de heroiserende bilder av ham, som den britiske og amerikanske presse har offentliggjort — i vaiende feltherrefrakk. I Sovjetunionen er det for en general ikke bare farlig å bli slått, men også å seire.

SIGNAL

BRINGER:

Krigen som verdenskamp

	Side
Vatutins endelikt. En sovjetgenerals skjebne	3
Kraftlinjene i krigen i Stillehavet	4
For invasjonen. En særberetning av krigskorrespondent Hanns Hubmann	8
Råstoff fra luften. England leverte 16 000 tyske jagere	23

Det nye verdensbilde — Europas framtid

Den europeiske soldats vesen. Av Walther Kiaulehn	10
---	----

Hvordan vi lever

Hva er RGO? Den største polske sosialorganisasjon. Av Cristoph Freiherr von Imhoff	27
Ekteskapsvennlig skattesystem	30
Cavaillon. Besøk i en fransk småby	32
Lune eller kunst? Litt om en Wiener motekunsterinne	38

COPYRIGHT 1944 BY DEUTSCHER VERLAG BERLIN

FOR FEDRELANDET

Jeanne d'Arc i Rouen...

Den moderne franske historiker Ernest Lavisse kan ha rett eller urett med sin påstand at englendernes herredømme i Frankrike også uten Jeanne d'Arcs inngripen vilde ha funnet sin slutt — det dreier seg ved dette spørsmålet ikke om de synlige politiske begivenheter.

Virkingen og kraften til jomfruen av Orléans igjennom så mange århundrer må tilskrives hennes absolutte renhet. Hun fikk på grunn av sin troskraft et oppdrag av Gud, fullførte det og falt som offer for sitt folks fiender. Sine dommere ga hun på listige spørsmål svar, som enna i dag beskjeftiger mange lærde menn.

Siden den dagen hun døde i flammene på torget i Rouen — den 30. mai 1431 — gjaldt 19åringen for det franske folk som en helgen. Kirken beriktiget med salighe.serklæringen i 1909 hennes dom, i mai 1920 ble Jeanne d'Arc erklært for helgen. Men englenderne bekreftet i april 1944 hennes dom med bomber:

Minnesmerket for helgenen i Rouen ble begravd under torghallens ruiner...

„Petit Parisien" skrev hertil at englenderne kunde fullkommengjøre sine bål, erstatte risbuntene med fosforbomber, drepe kvinner og barn — en krig blir ikke avgjort ved terror, mord og brann, ikke ved å ofre andre, men (i dag som dengang) ved det personlige offer.

Japans kjernestilling i Øst-Asia. Krigens styrkelinjer strekker seg tvers over Stillehavet. „Signal“ viser på dette kartet, hvilken militær fordel Japan besitter på den indre linje, og denne har det vesentlig forsterket ved sine verdifulle erobringer i det første avsnitt av krigen. For sin kjernestilling i Stor-Øst-Asia har Japan skapt et forterreng, som er dypt echelonnert, og som er flere ganger så stort som hele Europa. Dets utstrekning blir tydeliggjort ved den kjensgjerning at det mellom USA-admiralen Nimitz' hovedkvarter i Pearl Harbour og den engelske admiral Lord Mountbattens hovedkvarter på Ceylon ligger ikke mindre enn 125 lengdegrader, altså mer enn en tredjedel av jordens omfang. Utsnittene A, B, og C på dette kartet viser „Signal“ i enkeltframstillinger på de to følgende sider

KRIGENS STYRKELINJER I STILLEHAVET

I de første månedene i 1944 har kampen i Øst-Asia og Stillehavet slått an et hurtigere tempo. Det vilde være feilaktig å anse begivenhetene på den annen side av jordkloden som en krig for seg. De er en del av verdenskampen og står — en fundamental forskjell fra den første verdenskrigen — i stadig vekselvirkning med den europeisk-atlantiske krigsskueplass. I krigen 1914—18 var ganske visst englendernes, nordamerikanernes og deres forbundsfellers styrkeoppbud verdensomspennende, mens Tyskland dengang i det vesentlige bare kunde støtte seg til Mellom-Europa. I dag opplever imidlertid verden den første krig med virkelig ver-

densomfattende kampfelt. På Tysklands side, som sammen med sine europeiske våpenbrødre kunde mobilisere nesten hele vårt kontinentets rustningspotensial, står Japan, som har dannet den størst-asiatiske blokk.

USA og England må altså — mot sine forventninger — føre en tofront-verdenskrig, som hindrer en avgjørende konsentrasjon av maktmidlene. Opprinnelig hadde den nordamerikanske politikk hengitt seg til det håpet at Japan kunde bringes til fall alene ved hjelp av et økonomisk trykk og uten våpeninnsats. Japans militære kraft ble i Washington og London undervurdert i så høy grad at USA-marineministeren

Frank Knox høsten 1941 profeterte at den japanske flåte vilde være slått i løpet av 90 dager og ryggraden for Japans maktstilling dermed være brutt. Etter de bitre krigserfaringene har den amerikanske innstilling forandret seg grunnleggende.

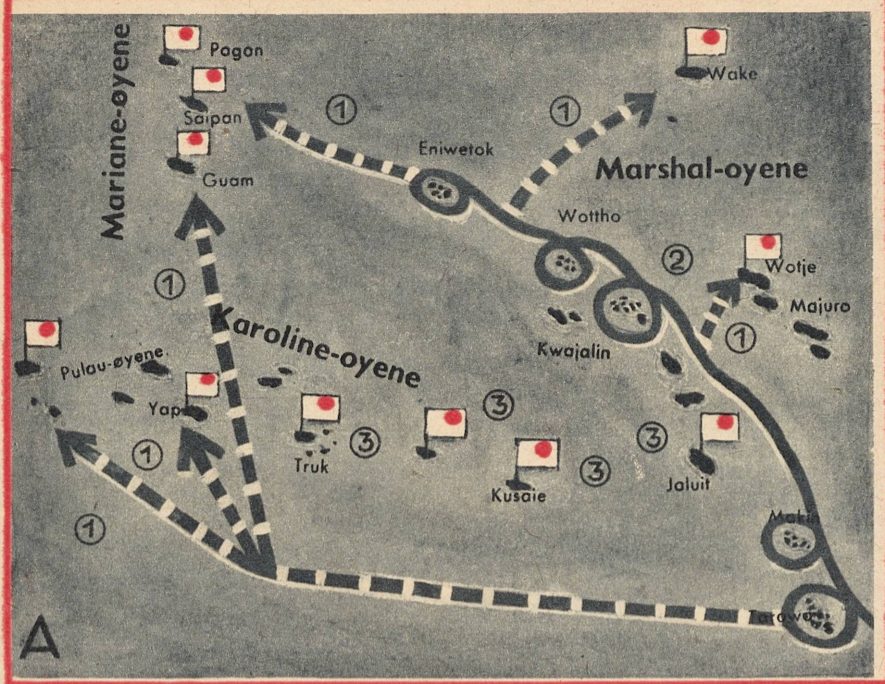
Øverstkommanderende for USA-flåten admiral Ernest King, erklærte den 15. april 1944 i sin tale om krigen i Stillehavet: „De forente stater undervurderer ikke sine fiender!“ Admiral King sa at en måtte respektere japanernes beslutsomhet, hårdnakkethet, dyktighet, oppfinnerånd og dødsforakt. Derfor ytret han med adresse til japanerne at de enno vilde erfare „at amerikanerne

ikke stoler på ortodokse krigsmetoder“. Disse ord av USA-flåtens øverstkommanderende uttrykker den stilltende anerkjennelse at den japanske krigførelses behendighet og dens evne til alltid å gjøre det uventede, no er blitt et forbilde for den amerikanske krigføring. Admiral King sa videre at en best kan definere den amerikanske strategi i krigsområdet i Stillehavet med slagordet „utnyttelse av anledningene“. Han føyde til at hittil hadde det imidlertid „på grunn av mangel på japansk samarbeid“ ikke vært mulig å starte et større sjøslag. Det er bemerkelsesverdig at øverstkommanderende for USA-flåten hermed innrømmet

Indere 1944

Sommeren 1943 forkynte Subhas Chandra Bose, føreren for de nasjonale indere, opprettelsen av en indisk nasjonalarmé. Et halvt år seinere gikk tropper fra denne indiske nasjonalarmé, formasjoner fra alle våpenarter, sammen med japanske divisjoner over grensen til India. Våren 1944 sto tropper fra den indiske nasjonalarmé på sitt fedrelands jord alt i kamp med englenderne

I Mikronesias øyvirvar

(Utsnitt A)

USA-flåten begynte i slutten av 1943 en rekke framstøt (1) i Mikronesias øyvirvar og korallrev, hvor amerikanerne antok at den japanske slagskipsflåtes støttepunkter lå. Allerede landingene på Gilbert- og deler av Marshalløyene (2) førte til tap av minst 10 USA-hangarskip, uten at den japanske flåte ble tilføyd noen skade. På land hadde USA-troppene uhørt harde kamper. Bak dem ble andre japanske støttepunkter (3) bestående som en stadig trusel

japanernes faste beslutning om ikke å la seg lokke inn på strategiske avveger ved overraskende amerikanske framstøt, men framfor alt holde Japans styrker — framfor alt slagskipsflåten — sammen for avgjørende kamper.

Med overveldende hurtighet har japanerne i det første avsnitt av krigen oppnådd ytterst store mål, uten derved å måtte bringe store offer. De har ved besettelsen av Filipinene, Malaya-halvøya, Nederlandsk-India og Burma sikret seg jordens rikeste råstoffområder. Samtidig fratok de aksemaktens motstandere hovedkildene til så krigsviktige produkter som gummi og tinn. Men framfor alt skaffet de japanerne et strategisk forterreng av en utstrekning, som går langt ut over europeiske begreper. Med Shonan-Singapore sikret de seg den beste krigshavnen i Sørøst-Asia; denne ligger 4500 kilometer foran heimlandets flåtestøttepunkter. I det midtre Stillehavs øyverden besatte japanerne, som der alt rådde over et utstrakt forterreng, med neppe nevneverdige tap en rekke engelske og amerikanske øyer fra Guam og Wake til Salomonøyene.

Først etter ni krigsmåneder, i august 1942, begynte den fiendtlige motoffensiv med landingen på Guadalcanar. „Øy-hoppingen“ brakte amerikanerne harde tap, framfor alt av krigsskip,

men også av soldater. Siden slutten av 1943 er admiral Nimitz og general Mac Arthur gått over til de „innhentende“ landinger. De lot japanske støttepunkter — som f. eks. Raboul på Ny-Pommern eller Jaluit på Marshalløyene bak seg, for å komme fortere fram. Masseinnsats av hangarskip dekket de ny-erobrede øyer, inntil det kunde anlegges flyplasser på land. Som mål for den amerikanske offensiv ble det angitt to forskjellige: erobringen av luftbaser for å kunne bombardere Japan selv, og opprettelsen av en umiddelbar forbindelse med Tsjungking-China. I samme linje lå gjenerobringen av de to av Aleuteneøyene, som en tid hadde vært besatt av japanerne, i nord, og lord Mountbattens plan om en offensiv i sør for å åpne Burmavegen til Tsjungking.

Ved øykampene har japanerne heller aldri oppgitt øyer som var blitt omgått. Alt langt ute i forterrenget for sin kjernestilling har de kjempet om hver eneste posisjon bokstavelig talt til siste mann. Hvert japansk støttepunkt som ble tilbake i fiendens rygg, blir en smertende torn i kjøttet. Ved grensen mellom Burma og India rykket japanerne i mars og april inn i motstandernes offensivforberedelser, nok en gang fullstendig uventet.

E. Gl.

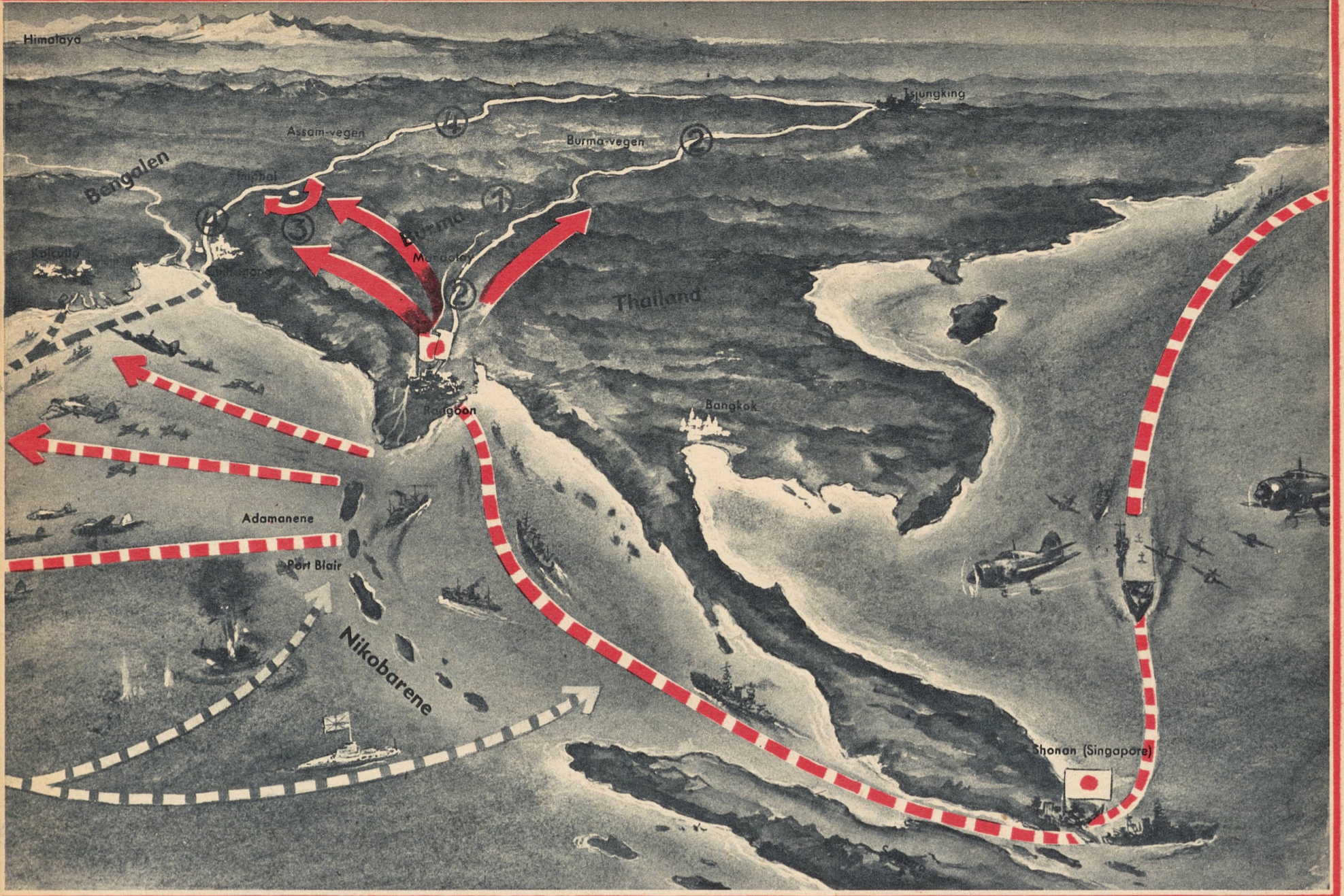

Det første grep etter Assamvegen

(Utsnitt B)

Ved Burmas befrielse fra det engelske overherredømme (1) avskar Japan Burmavegen (2), den siste betydelige forsyningsveg for Tsjungking-China. I Mountbattens forberedelser for et motangrep slo det japanske angrep våren 1944 overraskende til i retning av Imphal (3). Dette viste også tydelig at den mindre anvendelige nødveg over Assam-vegen (4) var truet

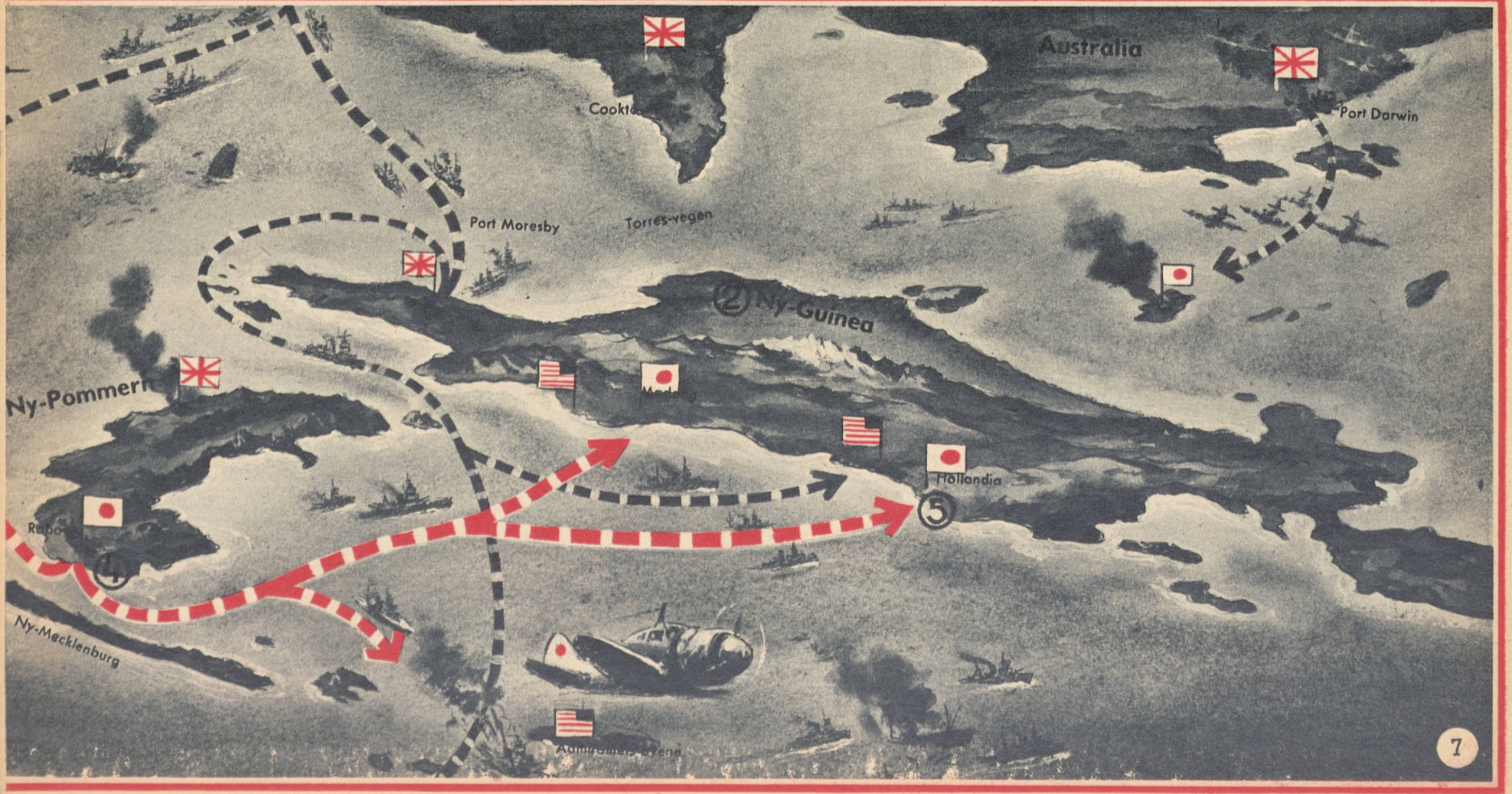

Frontsammenføyning ved Ny-Guinea

(Utsnitt C)

Siden general MacArthur i august 1942 foretok landingen Guadalcanar (1), raser det stadig nye land-, sjø- og luftslag i øyområdet ved Ny-Guineas øst- og nordside (2). Sammenføyningen av frontene antok siden slutten av 1943 nesten uforståelige former ved amerikanernes og australiernes i rommet mellom Bougainville (3), Rabaul (4) og Hollandia (5). På dette kampfeltets havbunn ligger vrakene av utallige USA-krigsskip, av slagskip og hangarskip som „Yorktown“, „Hornet“ og „Wasp“, fra kryssere, destroyere og ubåter til tankskip

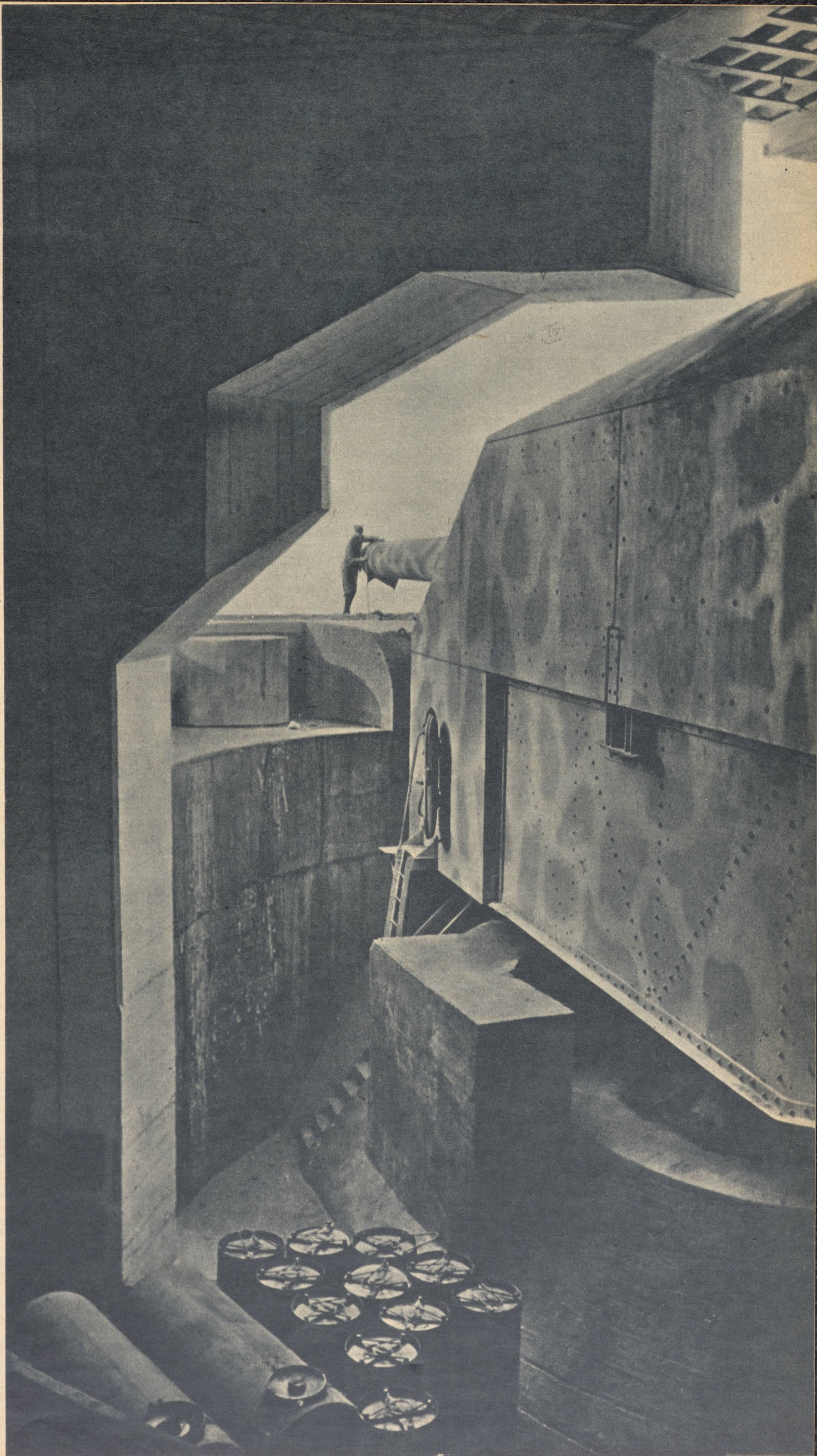

FOR

INVASJONEN

En særberetning
av PK-krigskorrespondent
Hanns Hubmann

I tre år har no det forbltredde slaget i øst rast og synes å ha bundet alle tyskernes krefter. Men tyskerne har i samme tid til forsvar bygd ut den mektige festningen Europa fra nord, i vest til sør, mot Atlanterhavet og Middelhavet. „Signal“ viser på sidene 14—17 i dette nummer i billedberetningen „Fra kameraet til konservene“ noen utsnitt fra dette forsvarssystem mot invasjonen. Her ses en av de tyngste kanoner, i hvis forreste leie det er bygd inn drikkevannsbeholdere. Til venstre et par av de mennene som holder Europavollen besatt: det er erfarne og mange ganger dekorerte kjempere, fra felttogene i denne krigen, ved siden av mange divisjoner av friske og grundlg utdannede unge tropper.

DEN EUROPEISKE SOLDATÅND

For fem hundre år siden, da Europa lå i svære maktkamper, avga Machiavelli en uhyggelig sikker og klarsynt bedømmelse av sveitserne. Det han sa, gikk ut på at sveitserne behøvde en ikke å være bange for, for de vilde ikke annektere noe.

Når en hører dette i dag, så sier en: Vell! Hvorfor skulde sveitserne også annektere noe? Det går dem jo så godt, hele verden har garantert deres nøytralitet, og på den annen side er de ikke sterke nok til å føre krig med sine naboer. Det er nok slik i dag, men det var ikke alltid tilfelle. På Machiavellis tid var sveitserne den sterkeste militærmakt i verden. Den tyske keiser og kongen av Frankrike beilet om deres gunst, og de italienske fyrster var redde for bergboernes krigerske makt. Sveitserne kunde den gang ikke bare trosse enhver militærmakt i Europa, de kunde sågar utfordre dem. Når en den gang hørte ordet krig, så tenkte en på Sveits. Det parti som ble understøttet av sveitserne, hadde så godt som seiret.

Men etterkommerne av disse krigerske menn er i dag hundreprosent nøytrale. Forvandlingen av Sveits fra i middelalderen å være verdens sterkeste militærmakt, til i den moderne tid å bli nasjonen med den strikteste nøytralitet, er et av de mest interessante kapitler i Europas og i menneskehetens historie.

Enhver historie kan fortelles på forskjellige måter, og ingen av dem behøver å være feilaktig. Også den sveitsiske nøytralitets historie kan enhver oppfatte på sin måte. Naturligvis kan en si at England på Wienerkongressen i 1815 gikk inn for garantien av Sveits som nøytral stat for framfor alt i dette land å danne seg et slags bruhode på fastlandet. Videre kan en si at innføringen av den alminnelige verneplikt i de store fastlandsstater gjorde det av med den mili-

tære forrang som Sveits tidligere hadde, og at nøytraliteten er en umiddelbar følge av dette. Det kan også oppstilles den tese at den kjøpmannsånd som rådde blant de franske religionsflyktninger som utvandret til Sveits, litt etter litt har korrumpert sveitsernes helteånd, til endelig denne nasjon av urmakere, velvetfabrikanter, hotellverter og bankierer, denne verdens største turisttrafikks- og pengeforvaltningssentral helt ga avkall på å føre en egen utenrikspolitikk.

Det kan være noe i hver av disse oppfatninger og allikevel gir de intet fullstendig bilde av forholdet. For merkelig nok har Sveits ikke gitt opp og heller ikke tapt sin militære innstilling. For den fremmede iaktaker synes denne militære ånd å ytre seg som Karl Spitzweg, den tyske maler fra biedermeiertiden, malte den gamle festningskommantanten, der han sitter med kaffekannen og militærukebladet i skyggen av den barokke kanonen. Hvert menneske har sin kjepphest, og således har de sveitsiske milisoffiserer ved siden av sitt borgerlige yrke en hang til å befatte seg med militærvitenskap, mens andre folk botaniserer, lager seg radio eller samler frimerker.

Dette er en forståelsesfull oppfatning, men karakteriserer ikke helt det sanne forhold. Milisen er en moderne troppeavdeling, som må tas alvorlig, og Sveits er faktisk den største omlastingsplass — eller hvis dette ordet minner for meget om handelskontor — den største smeltedigel for alle militære tanker og teorier. De sveitsiske militærtidsskrifter har store opplag, som ikke står i noe forhold til landets eget behov. Også denne kjensgjerning kan forklares etter kjøpmannsmessige synspunkter. En kan si at militærskribentene i de store staters fagblad er underkastet forskrifter med hensyn til hemmeligholdelse, som ikke gjelder for

Denne krigen blir med en religionskrigs heftighet ført om vår tids sosiale idéer. Her står ikke bare makter mot makter, men folk mot folk, verdensanskuelser mot verdensanskuelser. Det er derfor alltid nødvendig å undersøke de grunnelementer som partene handler etter. Walthar Kiaulehn, „Signal“s militærvitenskapelige medarbeider, analyserer her den europeiske soldats tankeverden, og hvori denne atskiller seg fra den som er framherskende hos de ikke-europeiske makter. Han har valgt Sveits og dets krigsteoretikere som tema. Hvorfor nettopp Sveits? Les selv!

diskusjonen i det frie Sveits.

Men heller ikke denne kommentar inneholder den fullstendige sannhet. Den går kynisk forbi et karakteristisk trekk i den sveitsiske militærlitteratur, og dette er det alvor, den saklighet og hang til grundighet som preger de sveitsiske militære publikasjoner. Den sveitsiske militærlitteraturs lidenskapelige trang til grundig erkjennelse er mer enn et charmerende amatør- og forleggerinstinkt. Og her har vi kjernepunktet for den riktige forståelse av den sveitsiske utvikling. Bortsett fra de indre forsvarsproblemer som landet byr på for en høyt utviklet milis, ytrer den medfødte og aldri forsvunne soldaterlidenskap i Sveits seg i en egenrådlig litteratur av europeisk format og verdensry. Sveitsernes tidligere militære aktivitet er i de siste århundrer blitt forvandlet til en hang til betraktning av militære begivenheter og problemer. Denne hang blir mer og mer intellektuell. Inntil den siste verdenskrig var den enno så realistisk at Sveits underholdt egne militærmisjoner hos begge de krigførende parter. No har en for første gang gjort brudd på denne sedvane.

Tross det stadig sterkere intellektuelle tilsnitt er dog den sveitsiske militærlitteratur intet kunstig bilde i et lufttomt rom og ytrer seg ikke som l'art pour l'art. Den har alltid hatt og har i dag mer enn noensinne en ledestjerne og et mål. Og dette gjelder mennesket som kampens og livets bærende faktor.

Hvilket bryst beveges ikke i dag av tanken på om det skal bli den moderne menneskehets skjebne å bli fortært av sine egne produkter, maskinene. Bli ikke mennesket overmannet av tallet, og er ikke maskinenes og massens triumf begynnelsen til enden?

La oss forelegge spørsmålet for en sveitser. Kaptein M. Brunner, instruksjonsoffiser i infanteriet, avslutter sin

bok: „Der Nahkampf“ med følgende setninger:

„Hver motstander som angriper oss, er oss tallmessig overlegen. Navnlig synes hans tunge våpen å være egnet til å hitføre en rask avgjørelse. Denne blir imidlertid som det er blitt bekreftet på krigsskueplassene i 1940, bare hitført av infanteriet, der underordner seg alle andre våpen. Så lenge infanteriet ikke er overvunnet, er ingen krig avgjort.“

Dette er mer enn bare tapre ord. Brunner skriver for sine landsmenn. Han er en offiser, for hvem hele jordens våpenmessige erfaringer har stått til forføyning under arbeidet med boken. I sluttordene til denne helt realistiske bok er det ikke bare en skjønn tro, men en overbevisning som kommer til uttrykk.

Denne overbevisning finner vi ikke bare hos en ensom røst. Den mest moderne sveitsiske bok om taktiske spørsmål er „Brevier der Taktik“ av oberst-divisjonær Frick, Bern 1943. Frick sier bl. a.:

„Mennesket er det fornemste kampmiddel og vil vedbli å være det. Det betjener våpnene og de andre krigsapparater. Hvor det svikter, er ikke en gang de beste krigsmaskiner til noen nytte. Selv uten våpen kan det kjempe videre takket være sin naturlige legemskraft og sin intelligens.“

„Hver kamp er når alt kommer til alt, av psykologisk natur; den gjelder de fiendtlige føreres og troppers sjel.“

„Et dårlig våpen i en tapper soldats hånd er bedre enn det mest fullkomne våpen i hendene til en feiging.“

På grunnlag av denne visshet om den våpendyktige manns uovervinnelighet kan en fatte håp for det europeiske menneske. Her taler etterkommerne av de ruhalsede naturbarn som for Europa har skapt det som vi forstår under begrepet „infanteri“, og hvori fastlands-

menneskets storhet og lidelsesevne får sitt sanne utslag.

For den europeiske skjebne har en sveitsisk officers ord mer vekt enn en amerikansk ingeniørs. En skal ikke undervurdere virkeligheten bak regnestaven, men en skal framfor alt i Europa ikke overse det tog av glimrende skjebneskikkelser, som beveger seg bak vår sveitsiske officers uttalelser. Dette tog blir anført av Zwingli og strekker seg over den franske revolusjons skikkelser helt opp til våre dager. Det sveitsiske soldatvesens innsiktsfullhet er frukten av flere hundre års overlegninger på grunnlag av erfaringer fra all verdens slagmarker, og som har ført til den sveitsiske bevæpnede nøytralitet av i dag, en nøytralitet som atskiller seg velgjørende fra de nye lykkebringeres granatleverandørnøytralitet.

Tidligere tiders sveitsiske militærskribenter er med urette blitt mistenkt for å være en slags reisende virtuoser. Det er riktignok også elendommelig i de to hundre år mellom 1600 og 1800 å se disse blonde kavalerer, som omgås likeså godt kården som pennen, og som med tilsynelatende ubekymret kler seg snart i den ene, snart i den andre fremmede uniform. Men skinnet bedrar. Alle disse menn har sin stolthet og et meget tilspisset æresstandpunkt. Ut over dette besitter de et indre forbehold, som gir dem en viss distans fra deres krigsherrer. De hører aldri opp å være sveitsere. En har beskyldt mangen sveitsisk officer for å være en renegat eller en overløper. Nesten enhver av disse menn kan til sin rettferdiggjørelse anføre det samme som Napoleon i sine erindringer sa om Jomini: „Denne generalen var ingen forræder. Det var gjort ham stor urett. Han var ikke franskmann. Kjærligheten til fedrelandet holdt ham ikke tilbake.“

På liknende måte har Frederik den store ytret seg om general von Warnery, som vekslet fra prøyssisk tjeneste over til polsk-saksisk. Å gå i fremmed tjeneste var den gang ikke bare en sak for sveitsere. Også skottlendere, englendirer, franskmenn og tyskere gjorde det. Alle gjorde det. En behøver her bare å minne om den glimrende kommandør for det prøyssiske Gardedu-corps, friherre von Wackenitz, fra hvem det ordtak stammer: „Jeg holder ikke det slag for å være tapt som Gardedu-corps ikke har grepet inn i.“ Friherre von Wackenitz, som Seydlitz enno på sitt dødsleie betegnet som sin eneste verdige etterfølger i ledelsen av det prøyssiske kavaleri, var blitt umildt behandlet av Frederik den store. Han ba om sin avskjed, som unådig ble bevilget ham. Han trådte så, skjønt han var en gløden prøysser, i hessisk tjeneste, hvor han brakte det til general og statsminister.

Den bebreidelse å veksle herre likeså ofte som en byttet skjorte, var altså intet karakteristikum for sveitserne, men et kjennetegn for de daværende forhold. Men det som framhevde de kjempende og skrivende sveitsiske

kavalerer i denne tid i forhold til de fleste andre krigsfolk, var den heimlandets talisman, som de bar med seg gjennom alle slag og som de ikke mistet, det var den tidlig utviklede evne til bak soldattrøyen å se det lidende og håpende menneske.

Herr von Warnery for eksempel, den berømte infanteri- og rytterkommandant under Frederik den store og som friherre von Wackenitz, en venn av Seydlitz, var en prektig buldrebas fra den sveitsiske kanton Waadt. Han gikk i krigstjeneste alt som guttunge og var 14 år gammel fanejunker i Sardinia, kjempet seg gjennom halve verden og var likeså uforferdet til å skrive som til å kjempe. Også i litteraturen gikk han hardhendt fram. Han var den første som forfektet det prinsipp at bare en fagmann, altså en soldat, hadde lov til å skrive om krigen. Da han hørte at en prestelig akademiker vilde tale om de puniske kriger, tilbød han seg å holde et teologisk foredrag. Warnery var alt som 14åring fanejunker i det første slaget i sitt liv. Et par år før sin død — han ble bare 66 år gammel (1720—86) — ytret han om den oppdukkende pasifisme med Voltairisk pregning:

„På 44 år har jeg ikke sett mitt fedreland. Da jeg forlot det, vilde en ha pekt nese av en velstilt ung mann, som ikke hadde tjent i fremmede arméer i det minste i noen år. Oppdragelsen var dengang mandig. Men en har forsikret meg om at siden Voltaire har slått rot i dette landet, er lysten til krigstjeneste utslokt hos alle, som ikke ble tvunget av nøden. Enhver som unngår krigstjenesten, lever i den største uvirksomhet, leser romaner og lager vers.“

På et annet sted: „Dette er frie staters skjebne, som prises av så mange: De vil heller gå til grunne under den vakre utflukt friheten enn under andre, for enhver arbeider bare for sin egen interesse, uten å bekymre seg om det felles beste.“

Warnery var den første som vågde å undersøke Cæsars bok om den galiske krig med henblikk på militær sannferdighet. Med den heftighet som skadet ham hele hans liv, erklærte han boken for et propagandaskrift, som bare inneholdt overdrivelser. På sin tid gjaldt Warnery som en beundringsverdige soldat og forskruet forfatter. Men etterat han var død, oppnådde militærforfatteren Warnery et glimrende ry. Den seinere seierherre over Napoleon, Scharnhorst, lot sin elever samle generalens vidt spredte skrifter og oversette dem til tysk. Slik ble de til grunnstammen i den seinere prøyssiske generalstabs bibliotek. Vittig og barsk står denne den første av de moderne europeiske militærforfattere i etterverdens erindring. Hans vakre menneskelighet, som lot ham se de kommende tings gang, funkler ut av hans kvasse setninger:

„Min egen erfaring har lært meg at det er med menneskene som med hestene, når en strabaserer dem før tiden, holder de ikke lenge.“

Mannen som kunde lese Napoleons tanker. Antoine-Henri Jomini (1779—1869), var opprinnelig bankier og ble så yrkessoldat. Hans bøker om krig og krigføring trakk sløret fra det hemmelighetsfulle ved Napoleons seirer. Napoleon vilde la dem forby, men utnevnte så den unge sveitser til oberst og seinere til general i sin armé. Av krenket stolthet gikk Jomini over til russerne og ble tsar Nikolaus I.s generaladjutant

„Det er mer enn sant at det gis offiserer av alle grader, som betrakter soldatene som tørrfisker, der bare er i orden når de er blitt dyktig gjennomprylt; men de som går slik fram, føler og vet, at de på grunn av manglende talenter aldri kan regnes for gode offiserer, men finner allikevel ikke noe annet middel til å vise seg.“

„Siden Seydlitz står i spissen for det prøyssiske kavaleri, er stokkeslag nesten avskaffet — og det med rette“ (denne bemerkelsesverdige setning skrev Warnery like etter syvårskrigen, altså nesten femti år før Scharnhorsts berømte „proklamasjon for ryggenes frihet“).

„Den menige soldat er menneske og tenker også. Jeg har hørt tyske soldater uttale seg meget riktig og med god dømmekraft om liknende saker. Men dette hindrer imidlertid ikke veldisiplinerte tropper i blindt og uten å tape et ord å atlyde sine offiserers ordrer.“

I disse setningene er den revolusjonen trukket opp, som har ført til opprettelse av folkehæren.

Den neste sveitsiske forfatter i uniform, en mann som enno i dag har ubestridelig verdensry, var Jomini. Han opplevde alt de løssloppne massers dramatiske sammenstøt.

Mot den rødsprengte, bredskuldrede husarfører Warnery virker den smale Jomini — forøvrig også en waadtlander — ved første blick som en kaféliterat.

Også som general har han litteratens sorgløse allyrer.

Hans far var byskriver i Payenne, sønnen ble bankier, men han dyrket aldri dette yrket. Alt da han var 19 år, spilte han en gjesterolle som soldat i den helvetiske militærkommissjon i Paris. Marsjal Ney, den tapreste blant de tapre, erkjenner den unge bankiers militære talent og opptar ham som frivillig i sin stab. Den unge mannen utmerker seg som en gåpåtype ved Ulm, Jena og i Preussisch-Eylau. Da han var 22 år, var han alt bataljonskommandør, og 23 år gammel skriver han den første boken om krigskunsten, som gjør hans navn verdensberømt.

Da Napoleon leser den, vil han først la Fouché forby den. Men så utnevner han den unge forfatter til oberst i sin armé. Han sier: „Og så sis det at århundret ikke skrider fram. Der dukker det opp en ung bataljonsjef, til og med en sveitser, der lærer oss ting, som mine professorer aldri har lært meg, og som vel få generaler begriper.“ Tre år seinere er Jomini general.

I de skjebnesvangre timer ved Beresina betaler han Napoleon hans tillit fyrstelig. Han viser det stedet, hvor arméens rester og keiseren kan bringe seg i sikkerhet. Han selv er alvorlig syk, men blir allikevel tilbake hos ettertroppene. En flaske kinin og tre skjæer honning, som han deler med sin kamerat, redder hans liv. I arméen

En soldat i prestekjole. Huldreich Zwingli, (1484—1531), Sveits' trosreformator, deltok som ung feltprest i kampene i Italia. Allt dengang studerte han soldathandverket, uten å ane at han selv engang skulde bli armefører. Som moden mann dro han i felten for sine religiøse idéer og falt i kampen ved Kappel

Et liv i uniform. Emanuel von Wernery (1720—1786) tok alt som fjor-enåring fremmed krigstjeneste. Han kjempet i nesten alle Europas land og var den vittigste militærforfatter på sin tid. Han avslørte Cæsars bok om den galliske krig som en antikk propagandabløff. Han så aldri sitt sveitsiske heimland igjen og døde som polsk general

Det internasjonale røde kors' aktivste medskaper. General Dufour var øverstkommanderende for de sveitsiske tropper i de bevegede tider omkring 1848. Ved sin personlighets makt har han dengang avverget en senderbryting av de edsvornes forbund, idet han igjen gjorde innsatsen av livet til den høyeste mannssære

Ulrich Wille, den mest betydelige soldat i Sveits på vår tid. Han var den sveitsiske armés general i verdenskrigen. En tankerik og innsiktsfull militærforfatter. Gjorde den sveitsiske militær til en moderne, slagkraftig hær og skapte et fremragende oppdragelsessystem for menige og offiserer, som har overvunnet militærens indre vanskeligheter i høy grad

Den europeiske soldatånd

venter en at Jomini skal bli rost og forfremmet. Men Berthier, Napoleons stabssjef, som hater den elegante, nervøse og ironiske Jomini, straffer ham på grunn av en bagatell, ikke-innleverte rapporter, som så allikevel ingen vilde lese. Jomini snur hesten, overbeviser seg enno en gang om den udadelige tilstand hos sine troppers vaktposter og rir over til de russiske linjer, hvor en alt for år tilbake hadde tilbudt ham stillingen som adjutant hos tsaren.

Han overlevde alle. I 1869, da han var nitti år, døde han endelig i Passy, en av Paris' forsteder. Han var blitt Europas militære Sibylla. „Mannen som kunde lese Napoleons tanker“, ble også rådspurt av de nye herskere, til slutt av Napoleon III. Napoleon vilde vite hvordan han skulde føre sitt sardinske felttog. Jomini sa ham det, og den store korsikaners nevø vendte heim som seierherre. Jomini hadde skapt det russiske militærakademi. Hans bryst var dekket med ordener, hans bøker fylt med læresetninger, der var lover, og hans hjerte var knust av det gamle nag, av ydmykelsen, som hadde gjort ham til overløper.

Warnery hadde oppdaget det menneskelige hjerte under uniformsjakken, og Jomini dette hjertets lidenskaper. Alle krigsteorier som hadde eksistert til da, var matematiske dogmer. Jomini var den første som uttalte at krigen er et lidenskapens drama. Han overvinnet overtroen om tallet. „Av matematisk kombinasjons dyp hever han bevisst og klart krigens teori opp på den fri tenknings høyde.“ (Oberst H. Schumacher). Jomini var kommet til sin nye anskuelse ved en tanke, som nesten hadde beredt ham legemlige smerter. Han vilde oppdage hemmeligheten ved Frederik den stores seirer, men framfor alt hemmeligheten fra Leuthen. Plutselig oppdaget han løsningen. Ikke den tallmessige riktighet ligger til grunn for den militære suksess' lover, men

bare den åndelige sannhet. Det lidenskapelige menneske med det klare hode er den sanne feltherre. Og slik inneholder en eneste setning alle Jominis teorier. Den heter: „Det ledende prinsipp er for de taktiske kombinasjoner det samme som for strategien, nemlig å kaste grosset av sine tropper bare mot en del av de fiendtlige arméer, nettopp på det punkt som lover det beste resultat.“

Der hadde vel en outsider, en flaner med kården frarevet den fryktelige krigsgud hans hemmelighet? Ja og nei. Jominis ry bleknet snart overfor det større navn Clausewitz. Den tyske tenker sler til å begynne med ikke noe annet om krigskunstens lov enn Jomini, men enno sterkere enn sveitseren gjør han menneskene, disse bærere av feiltagelser, nerver og sykelige anlegg til fullbyrdere av den krigeriske handling. Hos ham dukker begrepet „friksjonen“ opp, den fylle av hindringer, som stiller seg i mellom tanken og den fullførte gjerning, og som kan gi feltherrens handling et utseende, som ikke lenger har noen likhet med tankens urbilde. Bak dette begrepet friksjon er det et stort hull i vår viten, som først no — hundre år etter — begynner å lukkes. Vitenskapen om mennesket er det som hører til i dette hullet. Det er en ærestitel for Sveits at det også i denne bresjen har stilt sine menn og således stadig videre hadde del i europeisk tenkning.

Den strategiske og taktiske tenkning i det framskridende nittende århundre beveget seg tilsynelatende helt i de klassiske former, som var blitt preget av Jomini og Clausewitz. De tyske broderkriger og kampen mellom Tyskland og Frankrike hadde for den fjerntstående betrakter alltid de karakteristiske linjer av jernhard lovmessighet, som Jomini hadde funnet i Frederik den stores beundrede slag. De berømte oppmarsjer ved Königgrätz og Sedan, fullførtes de ikke med den minutøse nøyaktighet og i de voldsomme sirkel-

slag, som Jomini engang hadde funnet å være idealet?

Tilsynelatende var det slik og allikevel var det annerledes. Underlig; den store feltherre i denne tiden, Helmuth von Moltke, talte og skrev ikke om sine resultater. Han tidde til den overstrømmende ros hans handlinger ble gjenstand for. Da en under et whistparti sa ham at en prins hadde skrevet en bok om strategien, kastet han kortene på bordet og sa: „Hvordan kan en skrive bøker om det?“ Et forbausende ord, når en tenker på at Helmuth von Moltke var en glimrende forfatter. De militære skrifter, som vi har av ham, er en samling av foredrag og skrifter, som han hadde holdt og forfattet for enkelte anledninger. Systematikken vek han alltid unna, og autentisk er bare hans ord: „Strategien er et system av midlertidig hjelp!“ Her er et langt livs erkjennelser presset sammen i et notteskall.

Først vårt århundre begynner å ane, hvorfor den skrivelystne feltherre har tidd så ettertrykkelig om sitt livs umiddelbare saker. Og endelig demrer det for oss at denne mann måtte tie, fordi han tydeligere enn andre mennesker følte omvurderingen av alle verdier. Massens begynnende tidsalder ble også teknikkens tidsalder. Med suveren overlegenhet hadde Moltke sett de første utviklinger og trukket jernbanen inn i sine store tanker. Han seiret ved Königgrätz med jernbanen. En skjebnens mann, som han var, var en av de få menn i sin samtid, som holdt store menneskemasser og kjempemessige materialmengder i sine tankerekker og beveget dem til en vellykt avslutning.

Den gigantiske forstørrelse av det krigeriske sjakkbrett, som følge av masse og teknikk, måtte ganske visst fylle ham med sorg, for med denne forstørrelse hevet anarkiets fare sitt hode. Framtidens masseslag truet med å synke ned i kaos; tilintetgjørelsens armer grep ikke bare etter kjemperen i slaget, men etter hele menneskeheten. De friksjonene, som Clausewitz hadde

snakket om, var det som fikk feltherren til å tie, når han tenkte på systematikken. Verdenskrigen har rettfærdiggjort den store hærførers taushet.

Bare mange ganger lyste det av de kaotiske kjempeslag i 1914—18 fram de gamle tillitsfulle sannheter, som Jomini og Clausewitz hadde funnet. Slik var det i slaget ved Tannenberg, og det er ikke noen tilfeldighet at de sveitsiske militære anså dette slaget for uhyre viktig. Flere ganger ble det i store krigsspill forsøkt å overføre dets betingelser også til Sveits' fjell og daler og sjøer.

Med beundringsverdig klarsyn hadde de sveitsiske militærteoretikere fra det 19. århundre sett massens og teknikkens kommende problemer for framtidens krig. Jomini var gått i forvegen her. Han hadde stadig grublet over, hvordan en kunde bringe massens krig i faste former, og hvordan en kan stille den inn under fornuften, forat den så lite som mulig likner den fullstendige utryddelse og slaktingen. Profetisk ropte han ut i sin første bok:

„Hele folk, som en lov kaller til våpen, og som ikke lenger strides om en grenseforskyvning, men om eksistensen. Denne tingenes tilstand nærmer oss det tredje eller fjerde århundre — hvor folkevandringens voldsomme støt rystet det europeiske fastland — og hvis ikke en ny følelse for rett her setter nye skranker, er det ikke mulig å se hvor alt dette vil føre hen.“

Ut fra denne grunninnsikt dannet det seg i Sveits en hel gruppe militærforfattere, som f. eks. ikke gjorde noe annet enn å tenke og forske over etterretningsformidlingen i den moderne krig. Må den moderne slagleder stå ved fronten eller hvor langt vekk fra de kjempende tropper bør han slå opp sitt kvarter? Slik og liknende lød disse mennenes spørsmål. Ved siden av gikk kampen om humaniseringen av krigen. Sveits' direkte andel var blitt tydelig ved den lidenskap og energi, hvormed den gamle general Dufour hadde deltatt i opprettelsen av det

internasjonale røde kors. Dette var praktiske utslag av menneskekjærlighet. De har dempet den moderne krigs redsler. Men i grunnprinsippene kunde de ikke endre noe. Men en generasjon rakte no den annen menneskekjærlighetens fakkél. En av Dufours sveitsiske biografer skriver: „Det var en av generalens grunnsetninger at en ikke kan undervise forstanden uten hjertet.“

Men hvordan tingene griper inn i hverandre, viser en sveitsisk soldat-skjebne fra vår tid. Den no til disposisjon stilte oberstdivisjonær Bircher, berømt forfatter av militærpsykologiske betraktninger, var opprinnelig kirurg. Han tjente også til å begynne med i milisen som læge, og skrev to bøker om medisinske ting, om sår i krigen. Den ene behandlet sår ved middelalderlige nærkampvåpen, og den andre var viet eksperimentelle undersøkelser om virkningen av spisse prosjektiler. Etter utbruddet av verdenskrigen gikk Bircher over fra sanitets-troppen til den sveitsiske generalstab, hvor han tjenstgjorde som major. Av lægen var det blitt en krigsteoretiker med ekte sveitsisk pregning. Han interesserte seg overveiende for mennesket i slaget. I 1918, altså enno mens verdenskrigen pågikk, offentliggjorde Bircher det verket, som med ett slag gjorde hans navn kjent: „Marneslaget“.

Denne boken var en av mesterprestasjonene til krigsbetraktningens nye sveitsiske skole. Det ryddet opp i forestillingen om miraklet ved Marne. Marneunderet, som franskmennene enno stadig snakket om, ble her avslørt som en ganske visst komplisert kjede av høyst naturlige begivenheter og sviktende menn, som nettopp utgjør den moderne krigs „frikasjoner“. Tre år hadde Bircher arbeidet med sitt tema. Bare en i sannhet nøytral iakt-taker med de inntil da enestående forutsetninger fra lægevitenskapen kunde under krigen fullføre slikt arbeid. Bøker kommer med et par nøkterne, veloverveide konstateringer: Moltke (nevøen til den store marsjal og daværende sjef for den tyske generalstab) skulde den 5. eller seinest den 6. september 1914 ha vært ved fronten istedenfor i sitt hovedkvarter i Luxemburg. Han kom for seint, og den kritiske 10. september var han ved den 3. armé, istedenfor ved den 1. eller 2. Oberstløytnant Hentsch (Moltkes frontiakt-taker) har latt seg bedra av flyktige inntrykk.

I dag synes disse fundamentale iakt-takelser meget enkle, nettopp fordi de forlengst er trengt inn i den alméne bevissthet, men dengang var de revolusjonære, fordi de splittet det kaotiske slør, som lå over begivenhetene ved Marne, og derved åpenbarte betingelser av masse og teknikk. De talte om den manglende etterretningsformidling, de viste igjen det menneskelige hjertes rolle i slaget, og de skildret de sykelige forandringer, som de ansvarlige menn hadde vært underlagt. Kort og godt, de viste feilene som menneskelige. Slaget, det var den Bircherske erkjennelse, hadde ikke behovd å gli ut av hendene på de delaktige, kaoset

hadde kunnet vært unngått, det var altså ingen grunn til å snakke om et mirakel.

No han er blitt gammel, er Bircher igjen vendt tilbake til det han begynte med. I 1944 brakte det av ham redigerte „Allgemeine Schweizerische Militärzeitung“ som et unikum i denne krigen i tre store særtrykk et verk om de militærmedisinske erfaringer, som det sveitsiske røde kors' læger har samlet ved østfronten.

Det vilde være urettferdig bare å tale om Bircher, hvis han dengang ikke hadde stått på et avgjørende historisk sted. Hans bok om Marneslaget har påvirket hele historieskrivningen om verdenskrigen, og uten hans store arbeid vilde forskningen ha måttet bruke lengere tid for å komme til de erkjennelser, at massens løsslippen i en moderne krig ikke tvangsmessig må ende med et menneskehetens amokkløp og dens selvødeleggelse.

Bircher er bare en av de utmerkede militærforfattere, som i dag representerer Sveits' navn, og som nesten alle enno har tjent under general Wille, som tropps- og stabsoffiserer. Wille var Sveits' general i verdenskrigen; han har gjort milisen til en slagkraftig moderne hær, og hans viktigste mål var oppdragelsen av milisoffiserene. Han har i disse mennene med det dobbelte yrke vekket lidenskapen til å utforske de militære ting. Han har innprentet dem at det ikke kan gis noen fred uten soldatvesen. Med overlegen intelligens og seig kraft har han kjempet om syntesen av krigens høyeste krav til menneskene og de særlige sveitsiske foranledninger, og han har gitt denne syntese liv. Hans ånd lever i rekken av våre dagers Sveits' glimrende militærteoretikere. (Oberst Schumacher har for ikke lenge siden på ny utgitt Willes skrifter, som er en funngruve for militærforfatterne. Deres betydning rekker langt ut over Europas grenser. Schumacher er forøvrig filosofen blant de sveitsiske militærforfattere. I Tyskland er hans Scharnhorst-biografi blitt bekjent.) Bircher er en elev av Wille som oberst Schumacher og likeledes Gustav Dänicker, obersten i den sveitsiske generalstab, som har skrevet standardverket over „Maskinvåpnene innen taktikkens ramme“, denne anerkjente beste stedsbestemmelse av teknikken i den moderne krig. Dänicker er mer enn bare de tekniske våpens biograf. Ham ligger — helt i overensstemmelse med den sveitsiske skole — mennesket på hjertet.

I det skriftet som utkom i 1944, „Soldatvesen og soldatmessig kall“, sier han:

„Når vi betrakter den soldatmessige type litt nærmere, erkjenner vi ved den i første rekke rent menneskelige personlighetsverdier. Soldatvesenet er ikke på noen måte personlighetsfiendtlig. Det soldatmessige menneske finner i den soldatdom, det streber etter, det høyeste menneskelige uttrykk. For jeg

Fortsettes side 18

1

Audi

AUTO UNION

AUDI
DKW
HORCH
WANDERER
BILER
DKW-MOTORSYKLER
DKW-MOTORER

verdenskjent

AUTOMOBILE

U 9167

Olympia

KONTORSKRIVEMASKINER
REISESKRIVEMASKINER

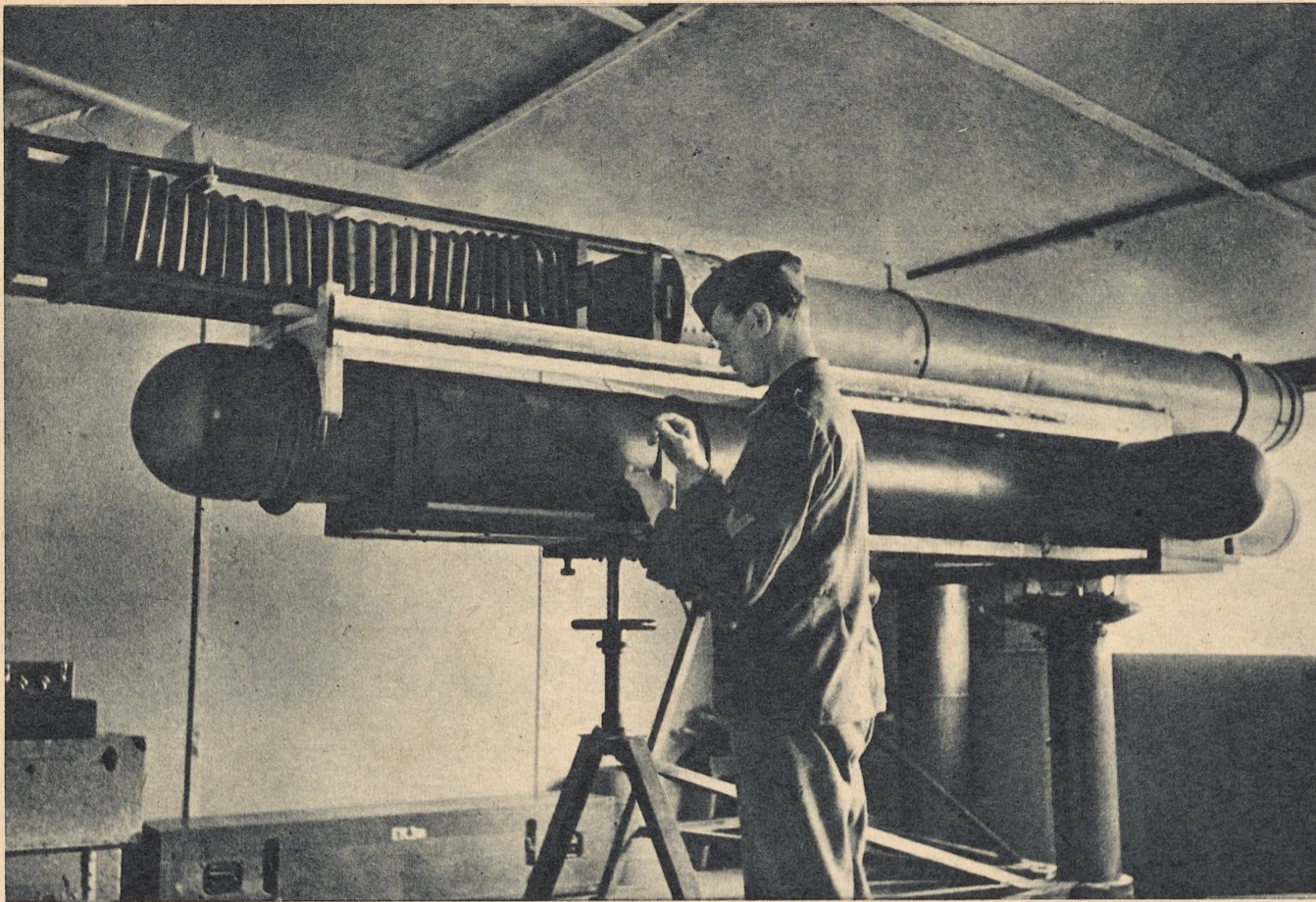
OLYMPIA skrivemaskiner er fremstillet av
Olympia Büromaschinenwerke AG., Erfurt

Generalagentur for Norge:

G. A. GJESSING & Co. A/S, OSLO

Olympia salgssteder i Amsterdam, Belgrad, Budapest, Bukarest, København, Madrid, Paris, Rio de Janeiro, Stockholm, Zagreb. Olympia agenturer i alle verdens storbyer.

TE 113

Langt utover kysten iaktar fjernkameraet med sin enormt lange brennvidde. Den hører med fjernoppklarerne, lytteapparatene, luftvern-kryssere, vaktbåter og minefelter til forsvarssystemets forfelt- og varselssystem

Særlig truede steder er evakuert og murt igjen, særlig eksponerte kyststriper er satt, under vann. Slike relativt begren-

sede forsvarsmidler kan hjelpe til å bevare store områder av de besatte land for den ulykken, som har gjort Sør-Italia til slagmark

FOR INVASJONEN:

Fra

KAMERAET

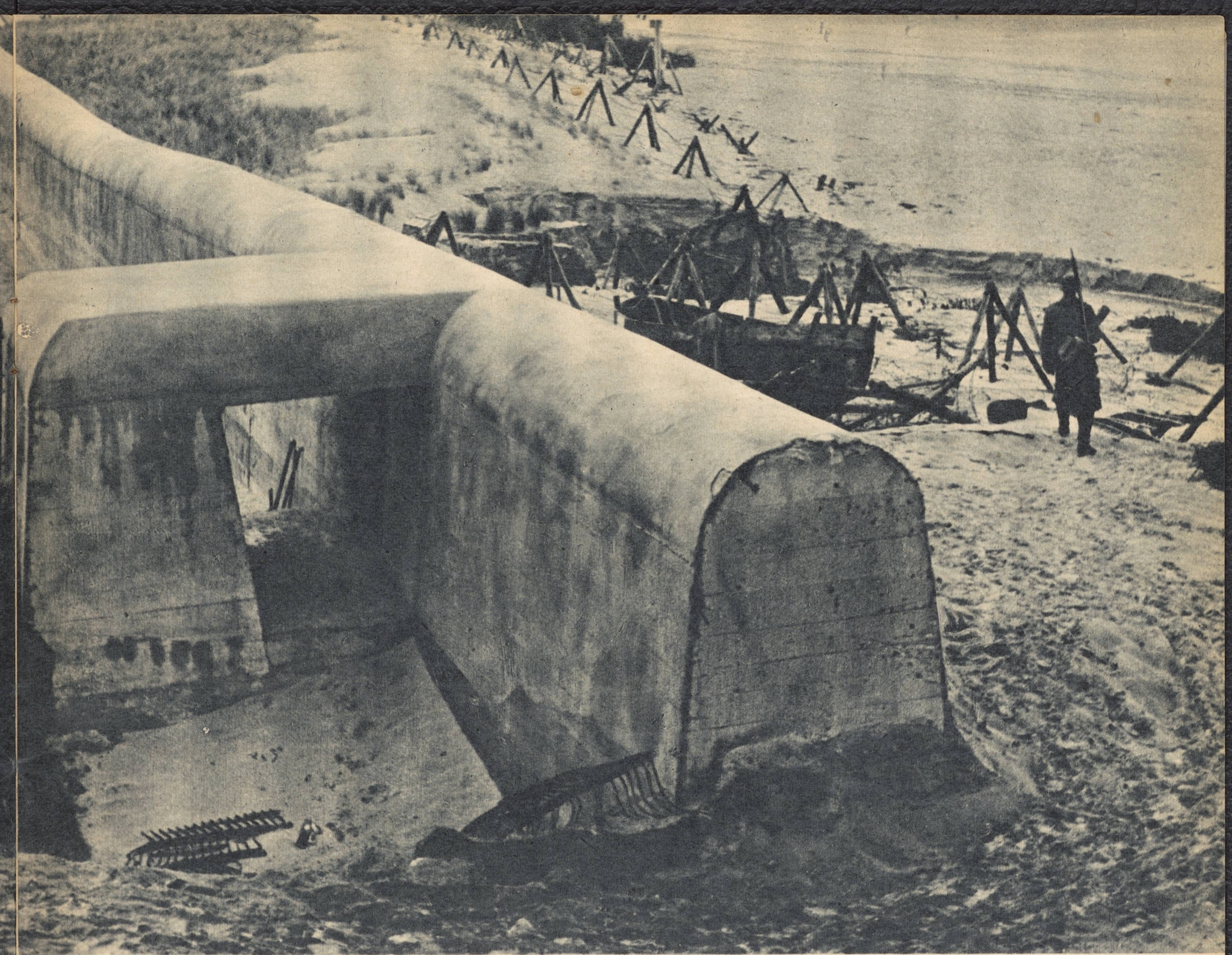
til

KONSERVENE

Europavollen utgjør — militært sett — summen av alle de erfaringer, som den tyske forsvarsmakt har vunnet fra kampene om Maginotlinjen og fra vestvollen ved Rhinen, fra felttogene i Norge og Italia, fra Dieppe og Kreta. Det er naturligvis umulig å vise dem alle. Men et par utsnitt får vise hvor rikt på idéer dette forsvarssystemet er. Den egentlig festningskunstner, som vet å forbinde natur, våpen og stein får å holde en plass, kommer her til orde likeså vel som feltherren, der beveger sine masser fritt over fri mark, som viker av eller angriper, danner tyngdepunkter eller — ved å utnytte den indre linje til forskyvninger — til slutt allikevel påtvinger angriperen sin vilje.

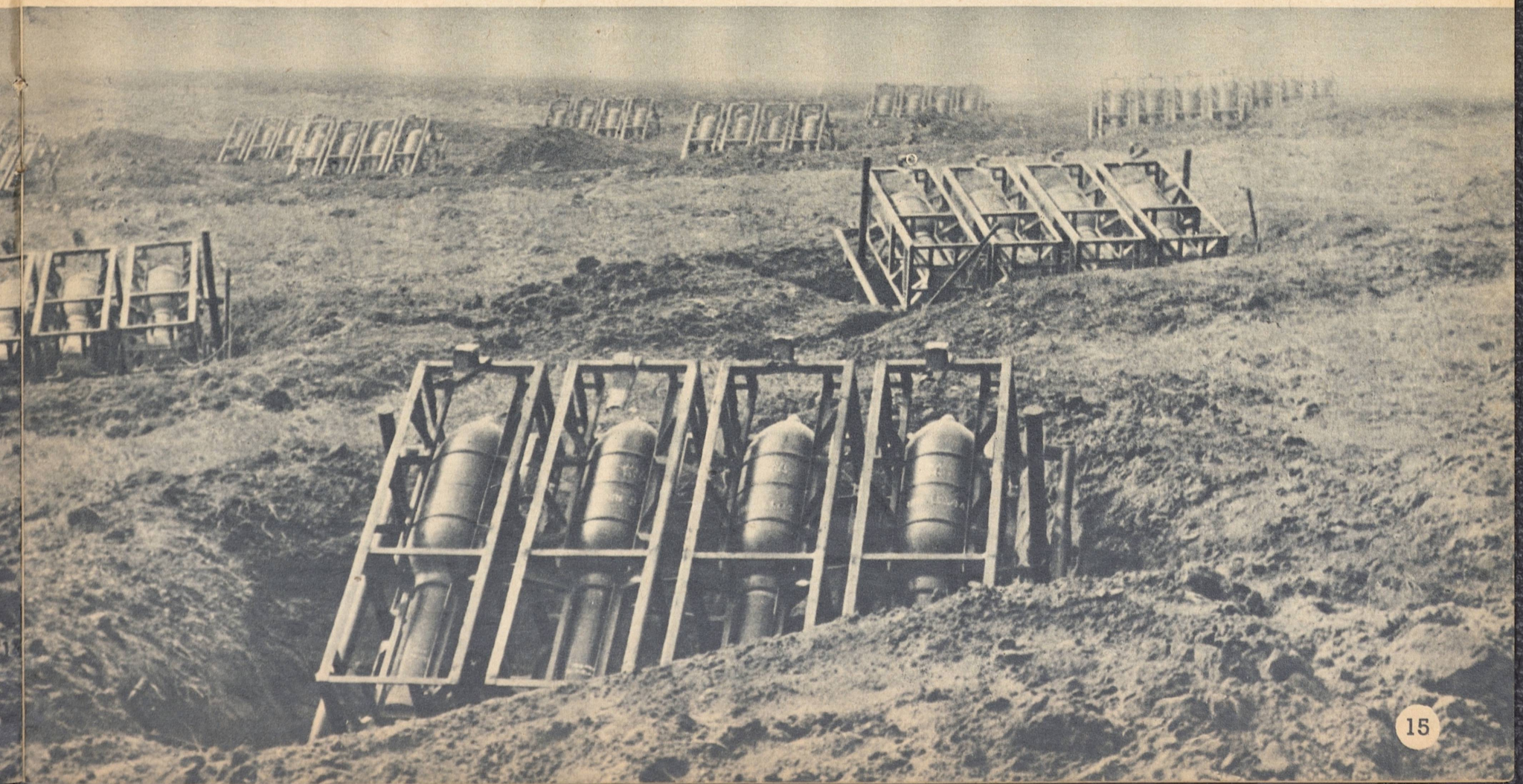
Alt etter behov...

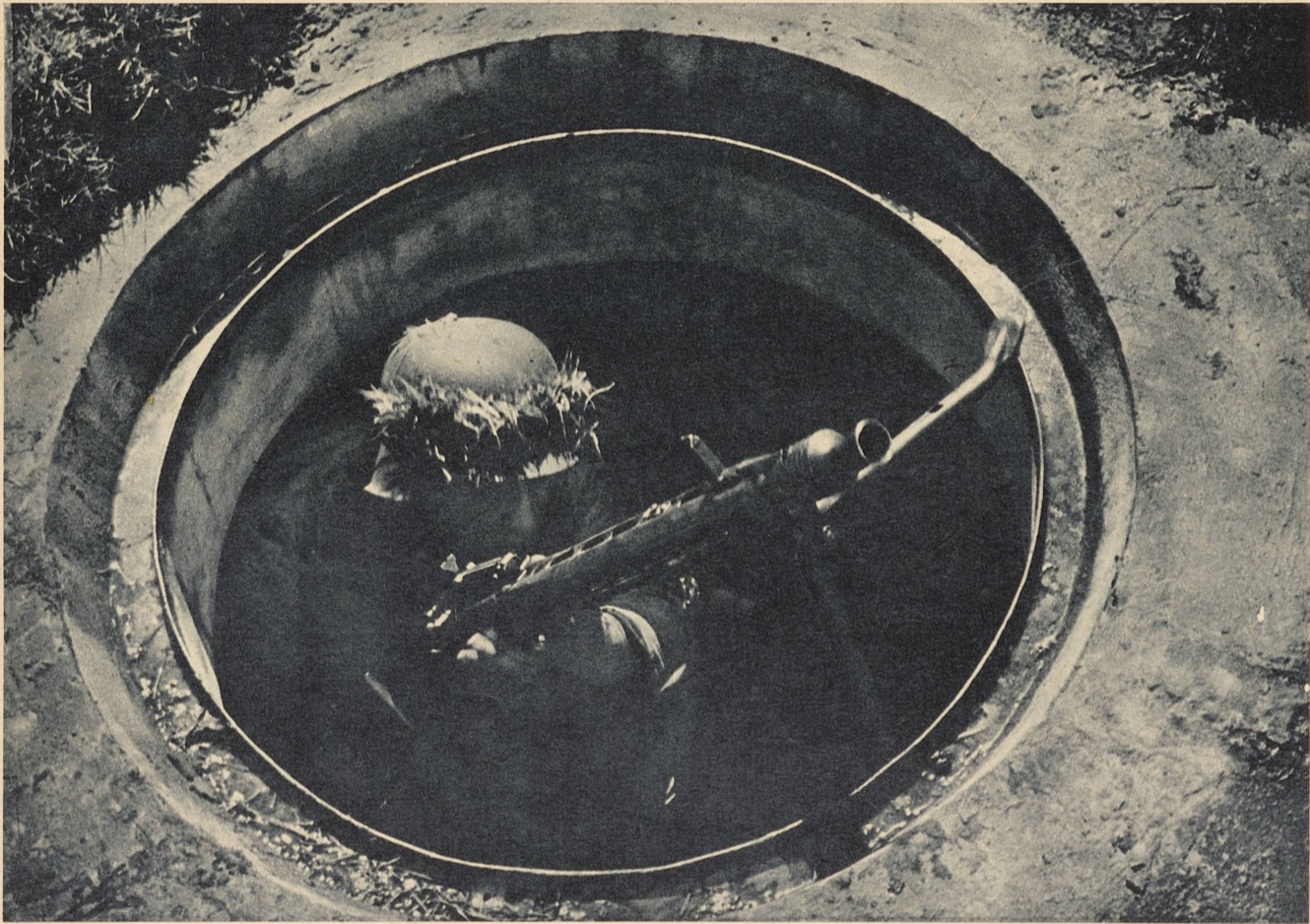

Europas kyst gir over store strekninger naturlig beskyttelse — som f. eks. i Norge, delvis også i Nord- og Sør-Frankrike og i Hellas. Men hvor den er særlig ømfintlig mot landinger, er det minelagte og av artilleriet beherskede forfelt spekket med jernhindringer mot landingsbåter. Ved fjære blir de delvis svnlige

De mest moderne våpen, her viser vi f. eks. kasterbatterier, slik som de ble utviklet og utprøvd under felttoget i øst. Disse våpen er bestemt til å motta landingstropper. De er alt innrettet på de ventede mål. Iaktakere på stranden eller i det bakenforliggende land kan med enkle trykk på heverter fjernutløse dem elektrisk

Bare en gruppe: over en usynlig jordhaug hever det seg plutselig et lokk, et hode kommer til syne. Vi har en miniatyrfestning foran oss, ett eller annet sted langt forut eller langt bak i invasionsområdet. En underoffiser og et par mann holder den besatt

Støttepunkt-systemet

Bildene på disse sidene viser bare et lite utsnitt av Europavollens forsvssystem. De beretter hovedsakelig om de festningsliknende anlegg og det sjakkbrettliknende støttepunktssystem, som strekker seg dypt inn i det bakenforliggende land. Det blir ikke berettet om den særlige beskyttelse av viktige havner eller flåtestøttepunkter, heller ikke om luftforsvarsforholdsreglene eller de echelonvis utbygde artilleristillinger og jagerbeskyttelsen; men framfor alt heller ikke om systemets

En mg-stilling, dypt utmurt, er midtpunktet i denne lille festningen. Forrådsbunker, skyttergraver, løpegraver, håndgranater og dertil velprøvde enkeltkjempere gjør den til et utmerket motstandsrede. Som et pinnsvin behersker det sit avsnitt til alle sider, særlig mot fallskjemjegere

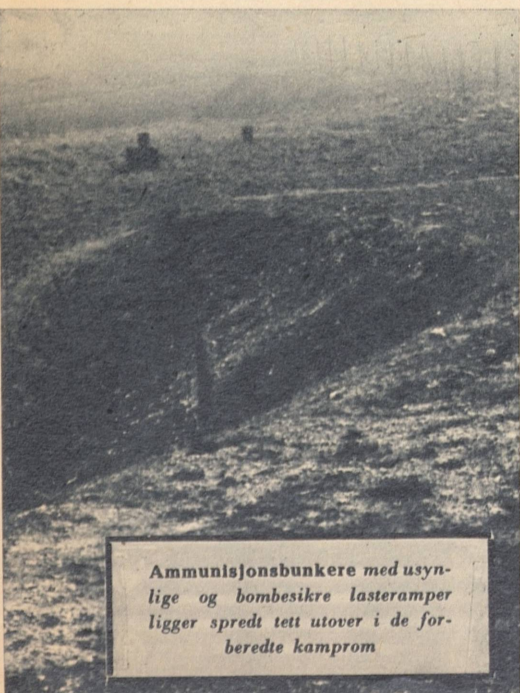
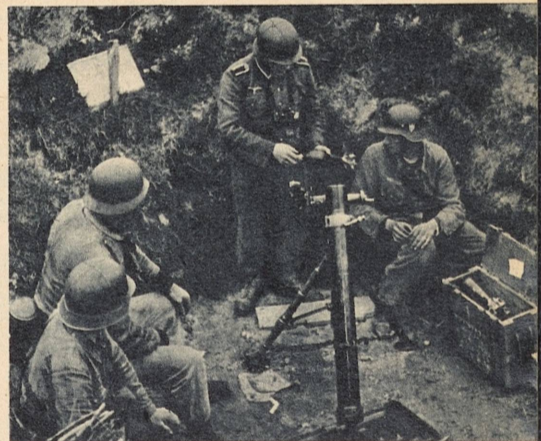
Et annet eksempel på det tyske forsvarssystems vesen er denne høgda. Kanskje den ligger i Danmark, kanskje nær kysten i Hellas, kanskje dypt inne i Frankrike. Det gis mange slike høgder i Europa. Hva skjuler den?

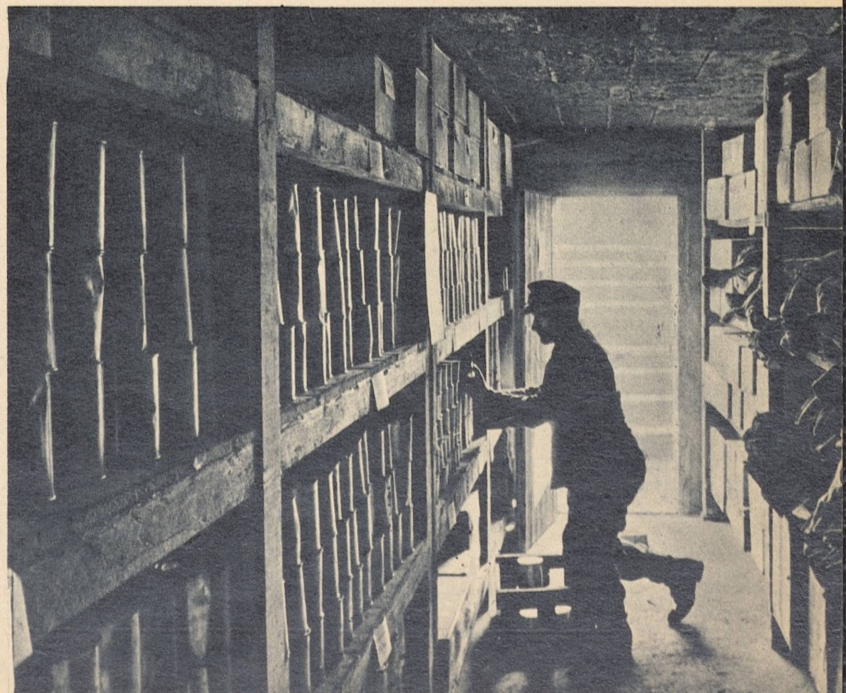
annen store sektor, om de bevegelige forband. Fordelen med den indre linje tillater tyskerne å holde et betydelig antall motoriserte divisjoner rede till å gripe inn. Disse kan på kort frist føres fram til truede eller avgjørende steder i kamplinjen. De er utrustet med de mest moderne panservogner og alt det som en hær ellers trenger. Troppene selv er friske og uthvilte, og er grundig utdannet for sine spesialoppgaver. Det var tid nok til det ...

Den skjuler på sin beherskende høyde bak kamoufleringsnett en tung kanon i betongleie som kan skyte til alle sider. Mg's, lette og tunge minekastere (til høyre) og (nedenunder) i bunkere, antitankkanoner, luftvernkanoner, og ved siden av dagligstue-, sove-, koke- og dusjrom, sågar et kammer med levnettsmiddelkonserver for lengere tid

Ammunitionsbunkere med usynlige og bombesikre lasteramper ligger spredt tett utover i de forberedte kamprom

Den europeiske soldatånd

Fortsatt fra side 13

har vært et menneske, og det vil si å være en kjemper! Derfor setter han seg menneskets fullkommengjørelse som mål. Det målet som foresvever ham, gir ham retningstankene for sin handlen. Å være soldat, vil derfor i første rekke si å stille høye krav til seg selv. Å være soldat, tilsvarer her ved et moralsk begrep. Den soldatmessige type er ikke på noen måte en menneskelig urform, men resultatet av en moralsk villen og streben. Bare den som behersker seg selv, er i stand til å hevde seg i en alvorlig stund. Tanken på denne hevdelse er det som soldaten føler sterkest; for soldaten spør ikke etter hva som venter på ham, men bare i hvilken holdning det som enn måtte komme, vil finne ham, og om han vilde hevde seg. Ved at den soldatmessige type er i stand til å overvinne seg selv, får han pregene av den sterke og frie personlighet."

På den annen side var det imidlertid igjen de sveitsiske militærteoretikere, som alt tidlig, like etter slutten på den første verdenskrig, gjorde oppmerksom på en annen fare, på krigens ideologi mot sivilbefolkningen. Den truet menneskeheten fra Amerika. Denne ideologi er den primitives svar, den som er kommet til kort på den europeiske kampidé. Den viste seg for første gang i den nordamerikanske borgerkrig, da det ikke lyktes president Lincolns generaler å hitføre en avgjørelse av slaget mot sørstatenes soldater. Dengang grep generalene Grant og Sherman til det forbryterske middel å tvinge motstanderen i kne ved den systematiske ødeleggelse av statene Georgia og Carolina, ved ødeleggelsen av all privateiendom og ved krigen mot sivilbefolkningen.

Amerika var dengang enno langt vekk fra Europa, og de sentimentale historier fra Onkel Toms hytte var nok til å avsløre en urett, hvis hele omfang en bare kjente i England. I England vokste ganske visst opprørheten mot nordstatene til hat. Det var dengang umulig å uttale Lincolns navn i selskaper. Femti år seinere ble det i England reist et minnesmerke for Lincoln, og England hadde gjort krigens ideologi mot sivilbefolkningen til sin egen. Enkelthetene i denne forvandling vil vi ikke minne om her. Det er nok å konstatere at vi her står overfor et førsteklasses problem for folkepsykologien. Forbindelsen mellom den engelske ånd med den amerikanske gangsterkrigs grufulle ideologi kunde heller ikke fullføres uten at en satte i verden legenden om de belgiske barns avhakkede

hender og om de tyske kadaverfabrikker.

Det fører en rett veg fra ødeleggelsene i Georgia og Carolina til luftbombardementene mot sivilbefolkningen i dag. Denne blodets og forbrytelsenes veg vilde en ikke ha kunnet ta fatt på for kulturmenneskehetens øyne, hvis en i 1914 ikke hadde begynt å opphisse verden systematisk og tilskrive det tyske folk forbrytelser, som en så kaldblodig begikk selv.

Her tales det om de sveitsiske militærforfattere. Det var disse som var de første til å heve sine stemmer advarende etter den første verdenskrig. Av dem ble det preget begrepet „krigen uten nåde“ for den nye ideologi til den anglo-amerikanske krig mot sivilbefolkningen. Utenfor den direkte deltagelse i de store kamper, kan den sveitsiske militærteoretiker av i dag som Lynkeus, tårnvekeren fra „Faust“'s annen del, stå høyt oppe over kampenes rasen. I slikt et tårn-embete ser den sveitsiske militærforfatter sitt europeiske kall. Dette tjener han med den redelighet, som er kjennetegnet på den gode soldatånd. Hvor den sveitsiske soldatdom for første gang ytrer seg teoretisk, i Zwingli, finner vi alt denne redelighet. Han gir krigsfolkene dette rådet: „I alle ting må en gi akt på at en gjendriver de løgnene, som de (motstanderne) sprer i sine land, med sannheter og med offentlige skrifter: en kan bringe dem til stedene ad forskjellige veier. Dermed blir de velsinnede belært og det oppstår tvist blant fienden.“

Zwingli var Sveits' trosreformator. Som ung feltprest stilte han sine første militære betraktninger i Milano-felttoget, og som mann måtte han dra i krigen for sine overbevisninger og falt i kampen ved Kappel (1531).

Ganske visst vil en i Secret Services kontorer smile av Zwinglis fromme tro på det gode i mennesket, og en vil fraråde enhver lærling i propagandaen å anvende en metode som selv bare leiker med sannhetens farlige tanke. Men Secret Service er ikke menneskehetens mål, og sannheten vil alltid fortsette å være deres håp, som har gode forsetter.

Målet til de sveitsiske militærforfattere var og er mennesket. Deres erkjennelser munner ut i de setningene, som general Ullrich Wille har skrevet for en menneskealder siden, og som er en tillitsfull hilsen til de kjempende mennesker: „Alle tifers og folks krigshistorie lærer oss at ikke antall kjempere, ikke de høye blodige tap, men bare den moralske potens, som et parti ved slutten av et slag eller et felttog enno besitter, gjør dette parti til seierherre eller beseiret.“

TOSCA

EAU DE COLOGNE

ET FREMRAGENDE PRODUKT
FRA VERDENSFIRMAET

N° 4711.

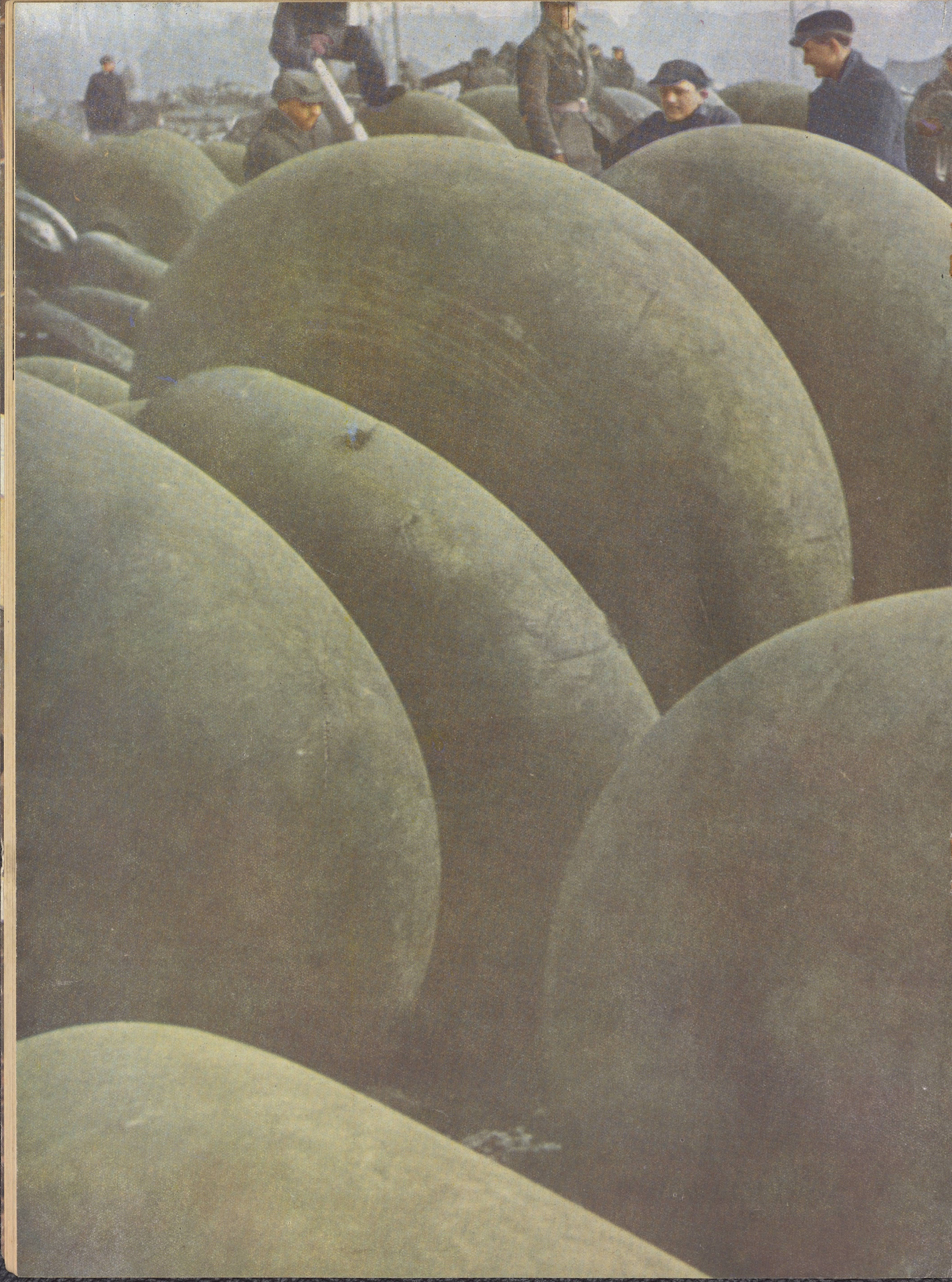
FOR FESTLIGE STUNDER
Duft og friskhet, ynde og charme
— takket være den kostelige 4711
„Tosca“ Eau de Cologne, en vellykket
kombinasjon av forfriskende, klassisk
Eau de Cologne og parfymen „Tosca“'s
henrivende duft.

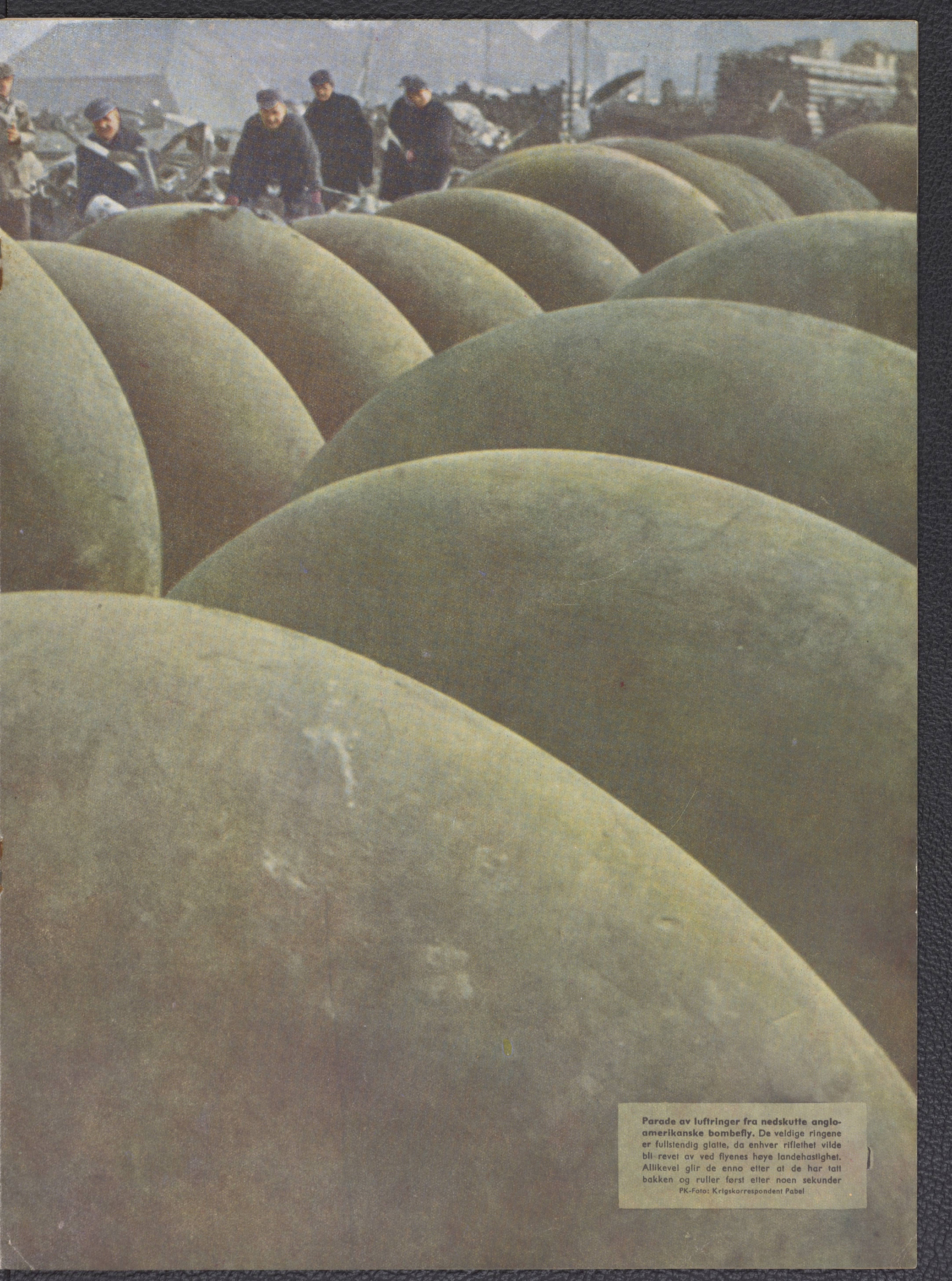

Han advarer sin by. Når de fiendtlige flys
veg på luftvarselskommandoens lyskart berør-
rer varselskirkelen, foranlediger den tjenstgjø-
rende de nødvendige varselsforholdsregler

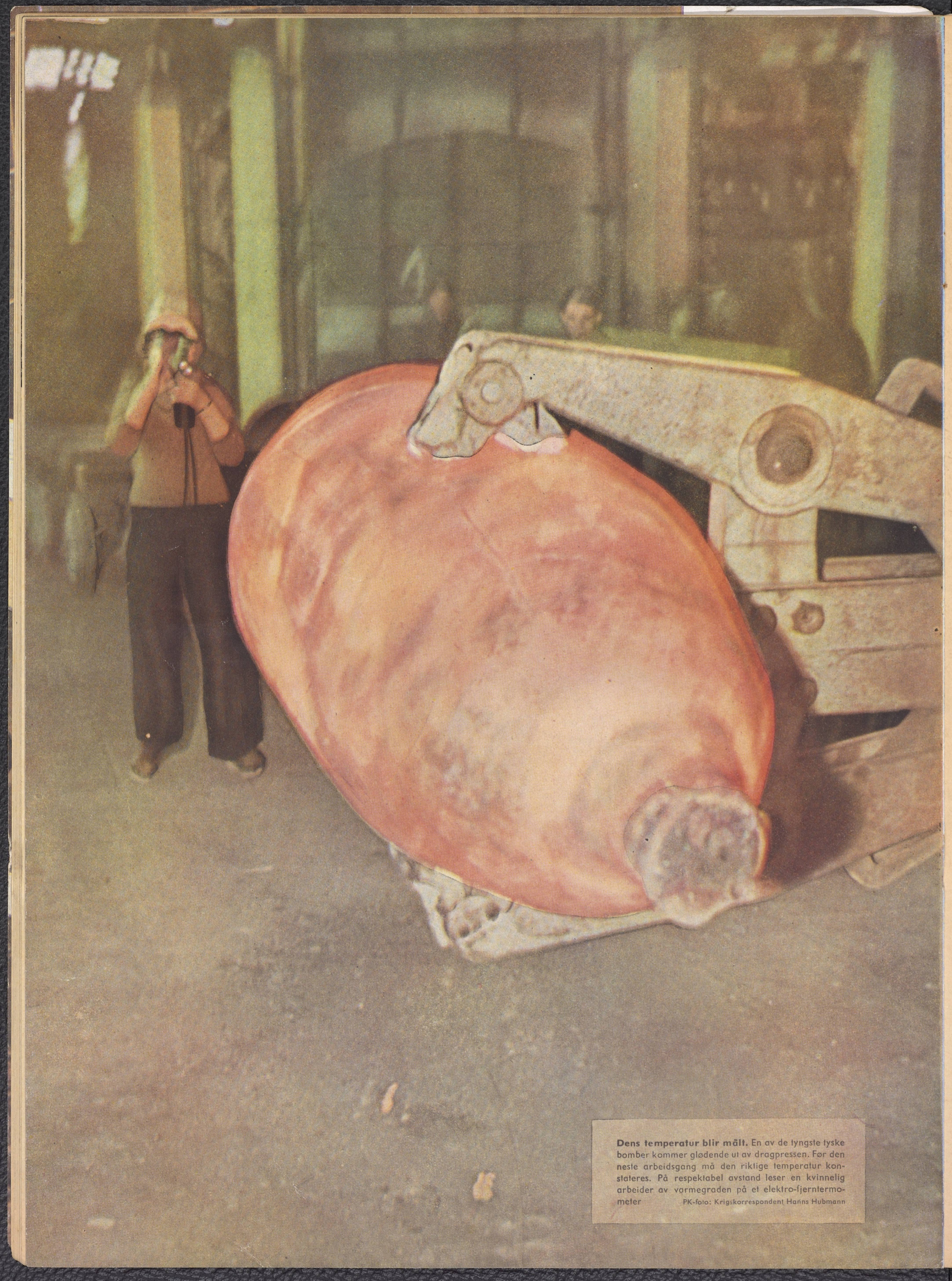
PKL-foto: Krigskorrespondent Erwin Baas

Parade av luftringer fra nedskutte anglo-amerikanske bombefly. De veldige ringene er fullstendig glatte, da enhver riflethet vilde bli revet av ved flyenes høye landehastighet. Allikevel gli de enno eller at de har falt bakken og ruller først etter noen sekunder

PK-Foto: Krigskorrespondent Pabel

Dens temperatur blir målt. En av de lyngste tyske bomber kommer glødende ut av dragpressen. Før den neste arbeidsgang må den riktige temperatur konstateres. På respektabel avstand leser en kvinnelig arbeider av varmegraden på et elektro-fjerntermometer

PK-foto: Krigskorrespondent Harins Hubmann

RÅSTOFF FRA LUFTEN

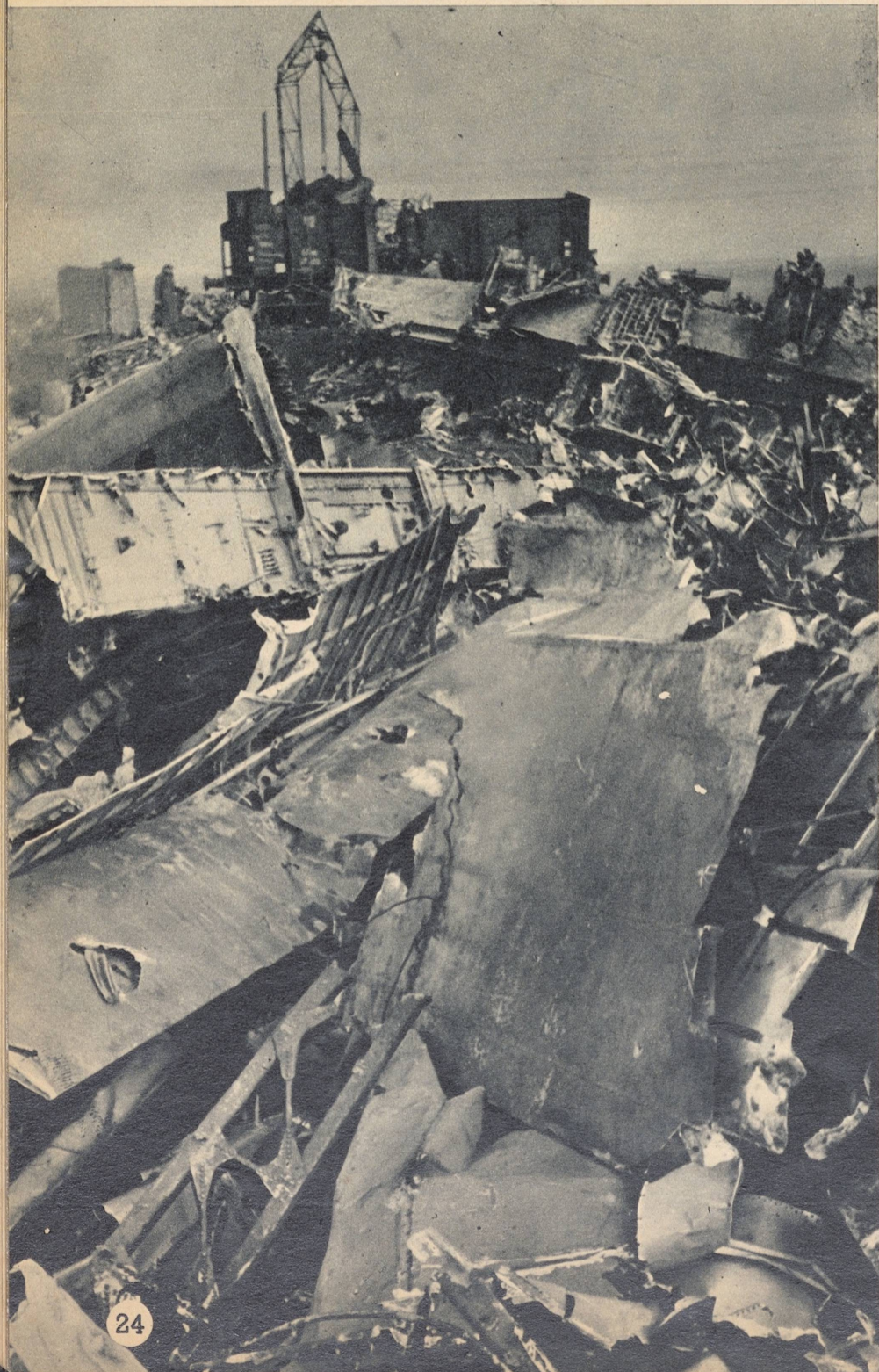
England leverte 16000 tyske jagere

Bombefly blir skutt ned. Jagere blir bygd. „Signal“ beretter her om hva som skjer med de nedskutte bombefly, og hva de har å gjøre med nybyggingen av jagere

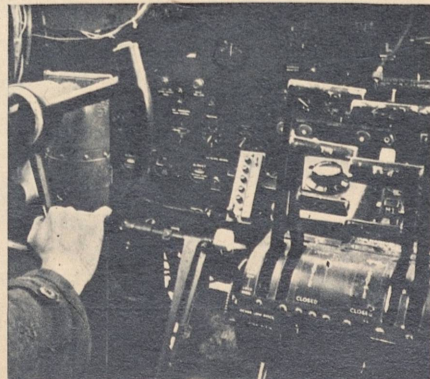
En ... Tyske flyveroffiserer undersøker et nedskutt bombefly. Slik blir restene av tusener fly undersøkt. Så ruller de til et råstofflager (Bildet til venstre)

Slik som han vandrer tusener anglo-amerikanske flyvere i fangenskapet. Når det på én dag er skutt ned 120 bombefly, vender 1000 flyvere ikke tilbake

PK-fotos: Krigskorrespondent. Hubmann, Pabel

Blikket inn i førerhuset viser oss de mange verdifulle apparater, som med hvert bombefly blir erobret eller tilintetgjort

Alt i de tre første månedene i år ble det over det europeiske fastland skutt ned 2926 anglo-amerikanske fly, deriblant 2300 firemotors bombefly. Et slikt bombefly veier uten brennstoff og ammunisjon 18 tonn. Ca 40 prosent av denne vekten faller på duraluminium, det er ca 7.5 tonn.

De nedskutte 2300 bombefly i det første kvartal har altså etter fradrag av brannskader og mangen en spredt mindre vrakdel en aluminiumsvekt på ca 16 000 tonn. Derav kan den tyske flyindustri bygge 16000 jagere, da det for byggingen av en Messerschmitt- eller Focke-Wulf-jager bare trengs ca 1 tonn lettmetall!

Lettmetallsfabrikkene vilde ved fabrikkasjonen av den samme vektmengde aluminium — hvis de først måtte smelte det ut av bauxitt — trenge 350 millioner kilowatt-timer elektrisk energi, hvortil det igjen trengs 345 000 tonn kull, dvs. 23 000 godsvogner, hver på 15 tonn.

Den tyske aluminiumindustri, som alt før krigen var ledende i verden — også foran USA og Canada — har ganske visst ingen råstoffsorger. Kull og bauxitt er forhånden i mer enn tilstrekkelige mengder. Den stiller flyindustrien det opparbeidede lettmetallavfall ekstra til rådighet, slik at det derved er blitt mulig å øke den tyske luftrustning betydelig.

Samlingsplassene for flyvrakene er tilsluttet såkalte oppstykkingsbedrifter, som av de mange tusen fly, der ruller inn i en uavbrutt strøm, utvinner enno mer råstoff. Der ligger det hauger av

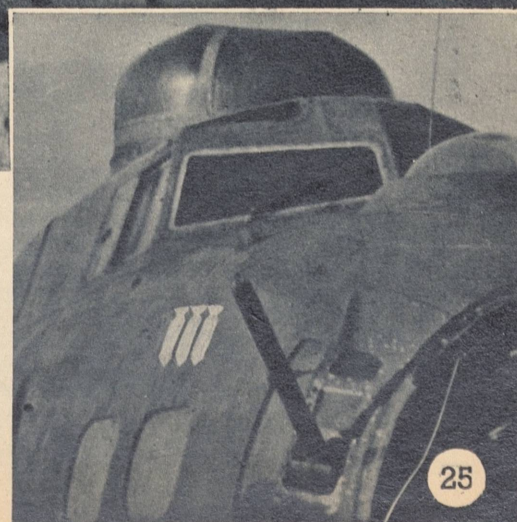
forskjellige metaller, tannhjul, motor-kasser, ringer. Alt dette kan igjen forarbeides ved en enkel opparbeidelsesprosess.

I teknisk betydning er disse erobrede flydeler fra luftkampene egentlig ikke lenger råstoff, for råstoff er erts, men

det er alt halvferdige produkter. Tyskland er ganske visst ikke henvist til denne art materialbeskaffelse for sin rustningsindustri, men det vilde være tåpelig å la disse store mengder av verdifullt materiell ligge upåaktet på åkrene og engene.

Råstoff fra luften. Store mengder lettmetallbarrer er blitt støpt av flyrestene. Denne artikkelen beretter om betydningen av disse råstoffene

Tre bomber har de nordamerikanske flyvere malt på skroget av sin Boeing II. Tre bomber betyr tre tokt mot fienden, ved det fjerde ble flyet skutt ned . . .

Firmamerket er ikke det avgjørende. Bare hvis det bak dette merket står et verk, som utelukkende er innstilt på toppytelse, kan det få fotfeste som kvalitetsbegrep. Hele Europa og likeledes den øvrige verden kjenner derfor dette merke og stoler på at det etter seieren igjen vil vende tilbake, sammen med de mange andre gode tyske produkter.

SKARPMOEN & CO., DRONNINGENS GATE 36, OSLO

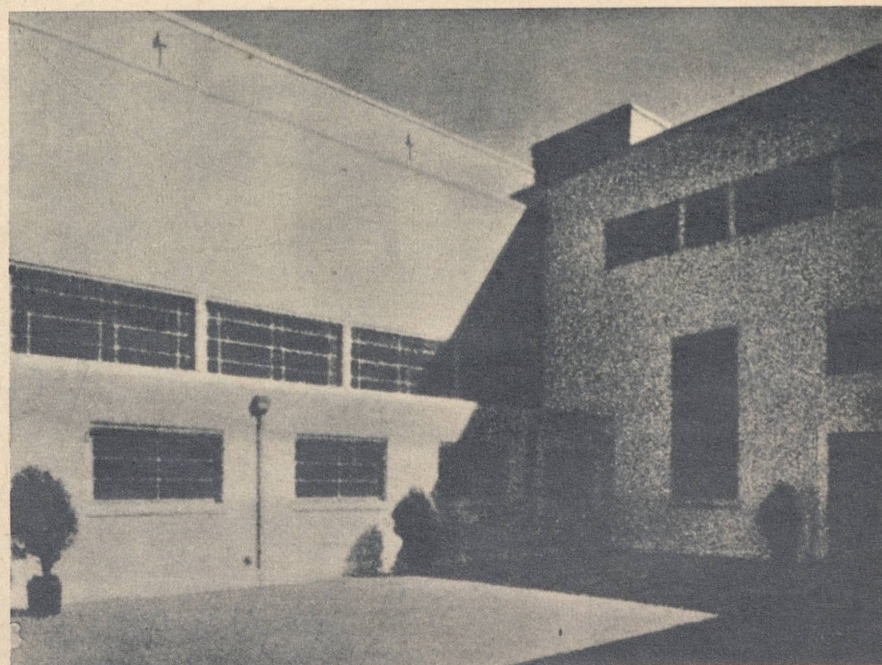

På papiret bygger den polske eksilregjeringens lærerkrefter og elever i Liverpool nye polske byer

Inkompetent for Polens framtid

Et stort kubistisk byggverk i Liverpool hjelper polske arkitekter og ingeniører til å bygge opp igjen de polske byer — som ble så hardt truffet i de første krigsdagene — med passer og lineal. Med polske penger ble denne arkitekt-skole innrettet, med polske penger blir teoretikerne betalt. Nettopp de polske kretser, som unndro seg den

skjebne de hadde påført Polen, ved å flykte, og som ikke har de ringeste utsikter til noensinne å gjense de polske byer — nettopp disse vil virkeliggjøre sine papirplaner „etter Polens befrielse“. Men stadig fantes det i Polens historie emigranter, som langt fra sitt heimland spant de intriger, som skadet det polske folk selv.

Arkitekt-skolen som eksilregjeringen lot opprette for sine teoretiske oppbyggingsplaner

Glatt og skinnende

som silke er spissen på enhver

Kaweco

penn

Derfor glir *Kaweco* så fjærlett over papiret.

De moderne *Kaweco* skrivesaker viser man Dem gjerne i forretningene.

Hva er

Av Dr. Cristoph Freiherr v. Imhoff

Tre bokstaver — hemmelighetsfulle som alle forkortelser. Skjuler emigrasjonen eller det polske folks sanne stemme seg bak dem? „Signal“ har besøkt RGO og gir her svaret

I et klassisk palé, hvor polsk historie i verdifulle kunstskatter ser på en fra veggene, er sentralen for den polske hovedkomité anbrakt, om hvis arbeid vi forteller her. Et skilt kjennetegner den største polske sosialorganisasjons sete. Polakkene har selv skapt denne organisasjon under krigen

Den mannen, som viste meg en mengde lister og kartoteker, levnetsmiddelplakatene og leiketøyet, var tidligere — i den polske republikk — generaldirektør for en stor bokhandel.

I knappullet bærer han et hvitt-rødt ordensband, han er en enkel og beskjeden representant for sitt folk. Han tilhører ikke aristokratiet og generaliteten, som begge lot sitt folk i stikken i den avgjørende stund. Han var bokhandler for et av republikkens største forlag. Han har kjempet tappert i to kriger, og var fører for små enheter, hvor han fikk et dypt innblikk i sitt folks liv og mentalitet. Til å begynne med vilde en i ham slett ikke oppdage den mann, som i dag yter det vesentligste og avgjørende oppbyggingsarbeid for sitt folk. På vandringen gjennom det lille palasset forteller han at han har sett den nød, som etter Polens nederlag oppsto ved den polske regjeringens flukt. Først etter tilskyndelse av røde kors' internasjonale komité har han dannet en liten komité, som bare med noen få arbeidskrefter har fordelt sendingene fra Genf for de nødlidende og krigsfangene.

Det er begynnelsen til RGO. Men da så levnetmiddelleveransene fra England og De forente stater ble mindre og til slutt ble helt innstilt — med unntagelse av medikamenter — måtte det polske folk, hvis hovedmasse jo bor i Generalguvernementet, et naboland til Det tyske rike, gå til selvhjelp. Den lille komitéen fra 1939/40 har derfor til slutt sprengt sine opprinnelige rammer og ble til det store sosiale institutt, som

tar seg av mange millioner menneskers økonomiske sorger og bekymringer. I det praktiske arbeid i folket og for folket skal de første skritt til gjenoppbyggingen bli synlige. Siden utvidet hovedkomitéen sitt arbeidsfelt og spente tvers over Polen, over by og land et nett på ialt 57 hjelpekomitéer, tre hoveddelegaturer og 1260 delegaturer. På dette nettet løper no gjennom ca 14 000 funksjonærers og en mengde

ulønnede, frivillige hjelperes hender ansøknings fra befolkningen, tilskyndelsene og gavene inn i det utenfra så uanselige klassiske byggverk midt i Generalguvernementets hovedstad.

Vi gikk sammen gjennom Krakaus gater, lederen for RGO og jeg. Han fortalte meg meget om sin virksomhet. Rammen for sitt arbeid hadde han spent ut over Generalguvernementets grenser inn i de polske krigsfangeleirer og i de polske arbeideres boliger i Det tyske rike. Han viste meg skrivelser, som han fikk derfra for de pakkené, som måned etter måned i tusenvis sendtes dit og som finner et takknemlig ekko. Inntil vi til slutt i nærheten av et stort trafikksentrum kom til et folkekjøkken — et av ialt 1729 i hele Generalguvernementet. Der sto det et par sykepleiersker foran kjempestore kjeler, andre delte ut porsjonene for de nødlidende. Dag for dag — dels gratis, dels bare for 20 groschen, blir det delt ut en halv million porsjoner over hele landet. Menneskene er fattige — de har ofte mistet meget på få dager. Men de er rene, og gjør et tilfreds inntrykk. Og slik forholder det seg også med

I RGO. Titusener av navn blir her omhyggelig registrert, tusener av ansøknings blir prøvd med henblikk på underhold og hjelp

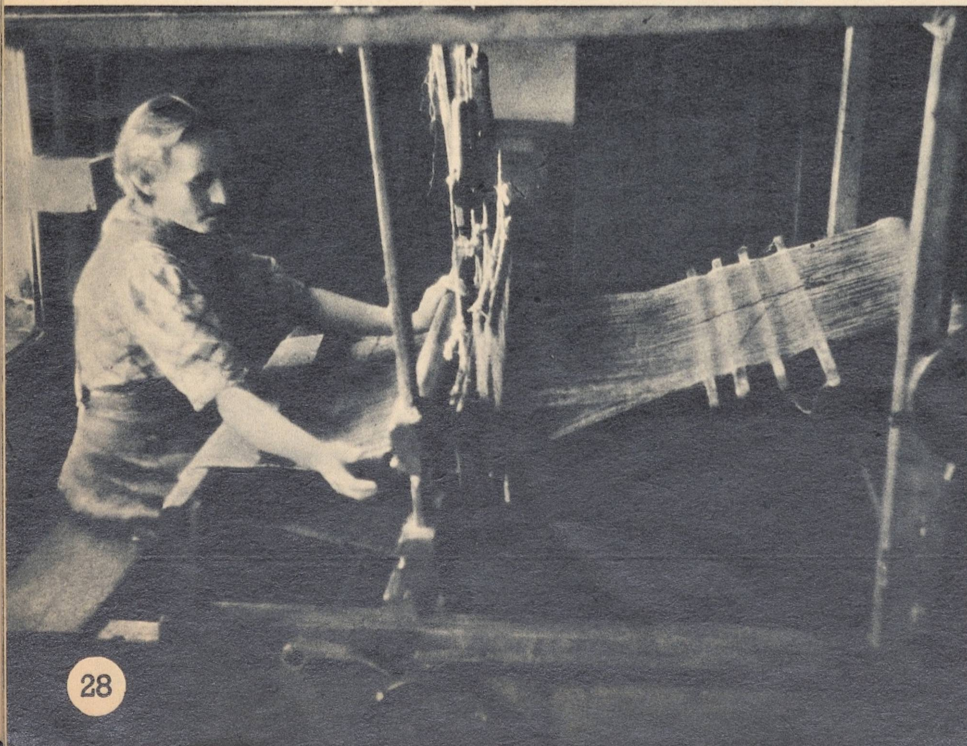

Meget blir forbedret i forhold til tidligere. Utlærte rådgivere hjelper f. eks. polakkene som agronomer under arbeidet på gårdene, gir tilskyndelser og venner bondekone til rasjonelt arbeid

270 polske barnehager danner en liten del av RGO.s arbeid. Katolske søstre tar seg av gutter og piker fra alle samfunnsklasser

Den polske bondes datter ved vevestolen. Heimearbeid imøtekommer den polske befolknings behov og hjelper RGO til å lindre megen nød

guttene og pikene i barnehagen, hvor det ikke bare utdeles rikelig kost, men også skaffes tidsfordriv med selvlaget leiketøy.

Ved siden av 270 barnehager danner spebarnkrybbene en vesentlig del av RGO.s barneførsorg. Det er asylsenter for vanrøktede barn, for å avskaffe det ellers i Polen så beryktede tiggeri og oppdra ærlige mennesker. Der møter en dagheimer, barneheimer, som ofte delvis opptar 300 barn for lengre tid og til slutt ca 70 feriefullkolonier, og over 850 feriehalkolonier, som inntil seks uker gir barn særlig fra den fattigere befolkning virkelig rekreasjon. Gamleheim sørger for et tilfluksted etter mange harde arbeidsår.

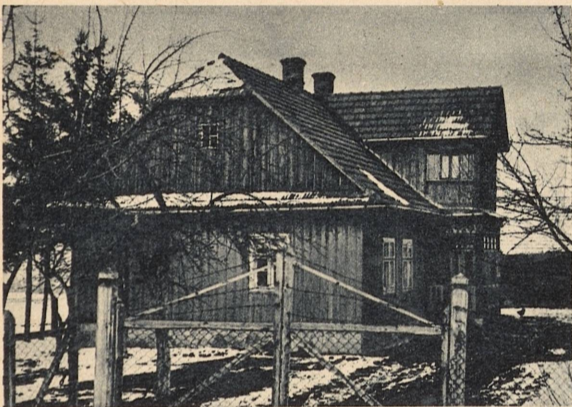
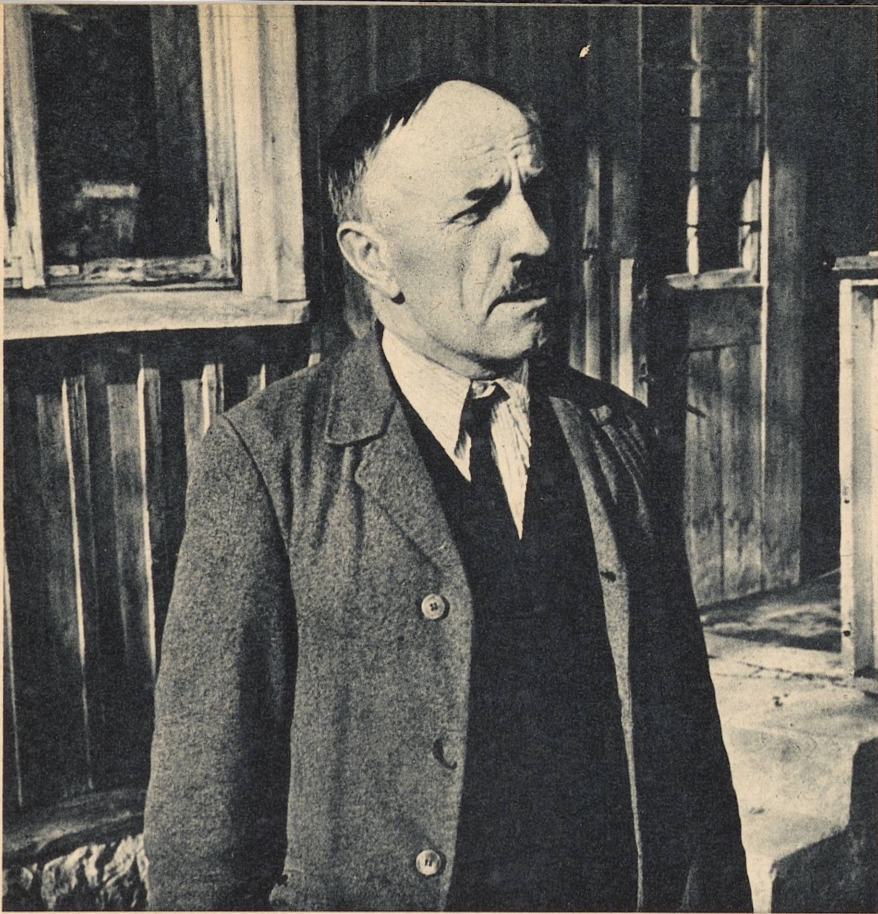
Lederen for hovedkomiteén har i disse årene fått et dypt innblikk i sitt folks nød og strever dag etter dag med hvert enkelt tilfelle, har nær kontakt med forsorgsorganisasjonene i de enkelte byer og ser i dette praktiske arbeid det sikreste grunnlag for den nye samling av den polske kraft.

Alene denne indre innstilling sikrer ham det tillitsfulle samarbeid med Generalguvernementets regjering, som møter RGO.s arbeid med varm forståelse. Det viser seg ikke bare i at regjeringen foruten de særlige bidrag fra kretsmannskapene i stor utstrekning stilte levnetsmidler og etter evne klær ved siden av et finansielt tilskudd på hittil 46 millioner zloty til rådighet, men generalguvernøren henviser stadig til dette og bringer mange enkelte eksempler og bevis for at RGO for ham i praksis representerer det polske folks

interesser. Dette besvarer igjen befolkningen med stadig voksende bidrag, som hittil bar hele RGO.s arbeid, med 3 millioner zloty i materielle verdier og 26 millioner zloty kontant ved siden av regjeringens tilskudd. Dette er igjen en helt naturlig virkning av det stadig voksende yrkesliv, som igjen delvis blir formidlet av RGO. For RGO har gjort det til en av sine ekstraoppgaver å omskolere arbeidskrefter og i løpende fagkurser å åpne nye ervervsmuligheter for polske arbeidere innen rammen av de for hele Europa nødvendige oppgaver.

Ser en her de egentlige fundamentet, som det polske folk skapte av eget initiativ for en ny tilværelse, viser det seg på landet, særlig i den polske småbondes jordbruk, de første tilløp til en fullstendig reorganisasjon, som må tilskrives øket betydning i det europeiske ernæringslag. Under tysk ledelse arbeider her agronomene på en vidt omspennende intensivering og forbedring, på en opprydding, som den meningsløse polske arverett har gjort nødvendig: forholdsregler, som ikke bare gjør den enkelte bonde levedyktig, men også gir ham mulighet til en fortjeneste ved salg og sikrer ham garantert avsetning på en del av hans produkter.

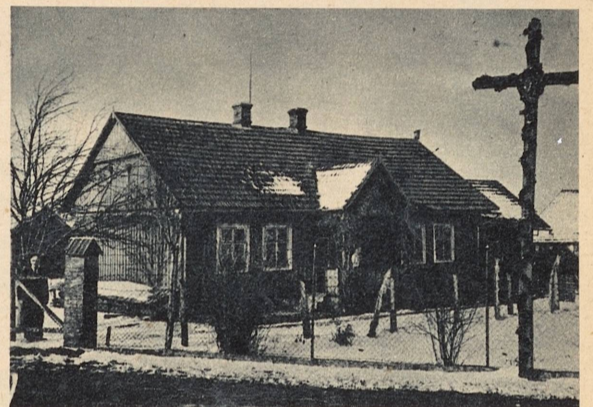
Polen hjelper altså seg selv og venter ikke på dem som unndro seg å dele Polens skjebne. Det skaffer seg sin sikre materielle og moralske basis mot øst, det er blitt mistroisk overfor løfter fra de vestlige demokratier, og gir den sin fortrolighet, i hvis hånd europeernes og dermed også polakkenes framtid er lagt.

De lærte bolsjevismen å kjenne

Den polske bonde K. har i første verdenskrig kjempet på sentralmaktens side, ble såret og bærer med stolthet sine østerrikske medaljer. Mønstergyldig fører han sin lille bondegård, som med sine tre hektar åkerland og en hektar fruktland ikke bare ernærer familien, men også kaster av seg et overskudd for den europeiske ernæring.

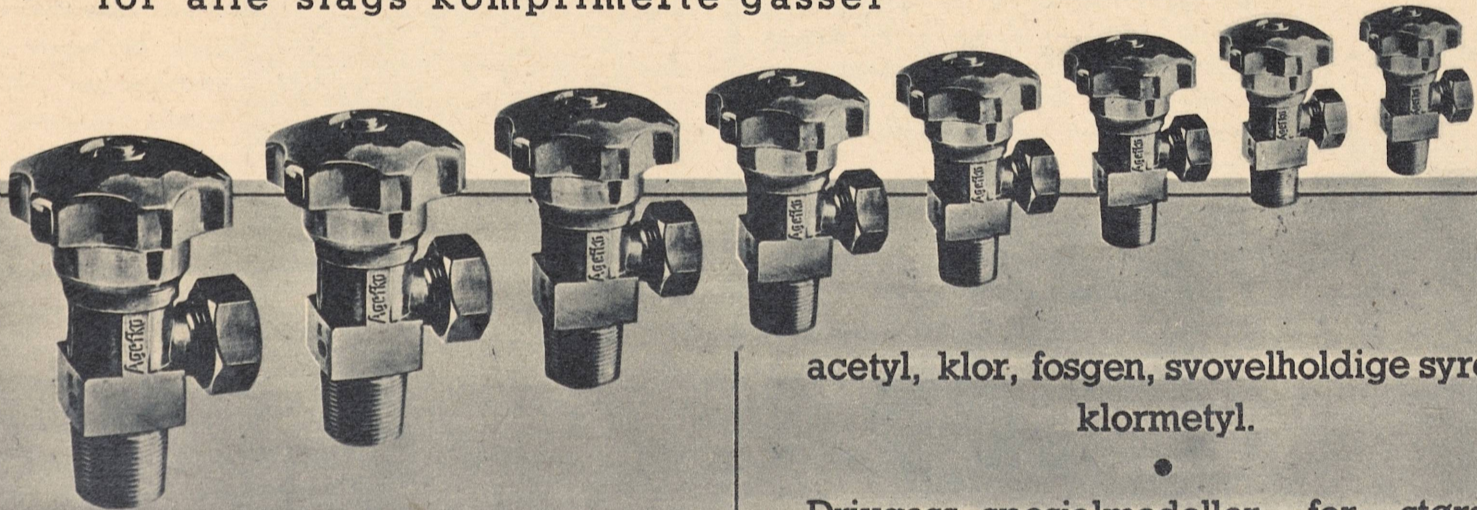
Den polske landsbyagronom og bonden D. er gode venner. D. er den mest lærvillige elev, hans gård hører til landsbyens mønstergårder. I mange års arbeid har landsbyagronomen kunnet samle gode erfaringer. Hans bror og bondens svoger er falt i kampen mot bolsjevikene. Han selv kjempet under Pilsudski mot bolsjevikene foran Varsjava

Stålflasker-Ventiler

Gjennomgangsventiler - Hjørneventiler

for alle slags komprimerte gasser

som kullsyre, surstoff, kvelstoff, edelgasser, pressluft, vannstoff, ammoniak,

acetyl, klor, fosgen, svovelholdige syrer, klormetyl.

Drivgass-spesialmodeller for største ystelser, med kokegass, generatorgass, Methan, Propan, Butan.

KOHLENSÄURE-INDUSTRIE

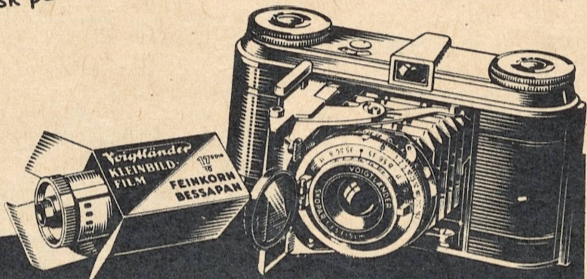
AKTIENGESELLSCHAFT

ABTEILUNG VENTIL-FABRIK · BERLIN

50 års praksis Beste verkstedsarbeid og hensiktsmessigste konstruksjoner garanterer størst mulig sikkerhet og billighet i drift for et hvert formål.

Er sirkelen virkelig rund?

Deres tvil er berettiget; men her er Deres øye blitt offer for et optisk bedrag. Et Voigtländer-kameras skarpe øye lar seg imidlertid ikke vill-lede og tegner på den fin-kornede BESSAPAN-film naturen slik som den virkelig er! Gled Dem derfor, hvis De alt har et Voigtländer-kamera, eller husk på det når det igjen blir å få kjøpt.

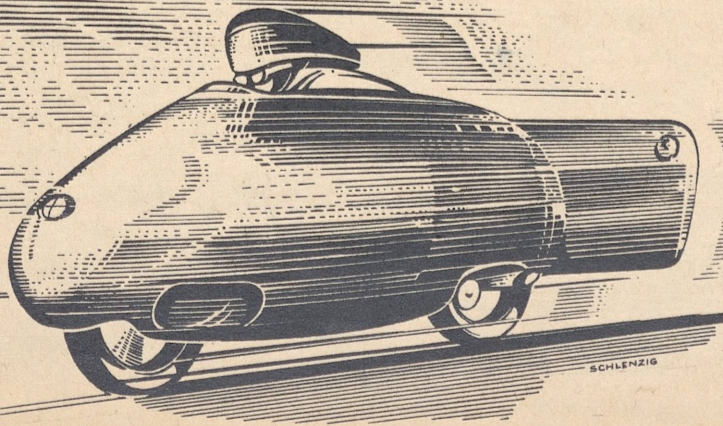
Voigtländer

Verdens hurtigste motorsykkel

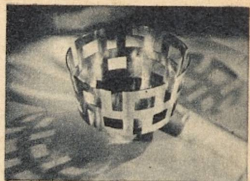
hvormed Ernst Henne den 28. november 1937 oppnådde den absolutte verdensrekord på 279.5 km i timen, og likeledes Kompressor-maskinen, som den 16. juni 1939 vant det hardeste internasjonale veddeløp, det engelske Tourist Trophy, er resultatet av grundig tysk forskningsarbeid og teknisk dyletighet. BMW-motorsykler er som toppprodukt kjent over hele verden. Dette resultat er en forpliktelse for oss.

Vårt arbeid hviler ikke. De erfaringer vi samler under krigen, blir utnyttet og kommer seinere Europa til gode.

279.5 km/std.

Ekteskapsvennlig SKATTESYSTEM

Forestill Dem at De var ungkar og bodde i Tyskland — naturligvis uten krig. De tjener godt og er helt igjennom tilfreds med Deres yrke og Deres liv overhodet. Ganske visst må De betale rikelige skatter, og det er naturligvis ikke noe gledelig. Men en vakker dag gifter De Dem. Og når De så får Deres første gasje etter giftermålet, konstaterer De at De no bare har halvdelen så meget skatt å betale som tidligere. La oss anta at Deres kone er yrkeskvinne og har besluttet å arbeide videre til å begynne med — hun betaler naturligvis da også bare vel halvdelen av sin skatt.

Etter et eller halvannet år venter Deres kone så kanskje sitt første barn. Et par måneder før fødselen sier hun opp sin stilling og oppgir sitt yrkesarbeid for godt. Fra denne dag av behøver hun ikke selv stå i trygdekassen. Men hun blir enno syketrygdet, i Deres trygdekasse, uten at De derfor får en høyere premie å betale enn tidligere for Dem alene. Seinere vil barna også være trygdet. Og Deres trygdekasse vil overta utgifter til læge, medisiner og hvis nødvendig sykehusopphold for Deres kone og barn, den vil betale utgiftene ved fødsler, døpenger etter fødselen og diepenger.

Hvis De har ett barn, utgjør skatten Deres bare $\frac{2}{3}$ av ungarsskatten. Ved to barn ca $\frac{1}{2}$. Ved tre barn er den sunket ned til $\frac{1}{3}$, og den synker stadig videre. Når De har seks barn, betaler De i Tyskland ikke skatt overhodet, hvis De da ikke hører til den ene prosent av befolkningen, som har en usædvanlig høy inntekt. Men også da er skattebeløpet forsvindende lite.

No vil De sikkert innvende at barn vel bringer mer omkostninger med seg

enn De sparer i skatt. Det stemmer naturligvis. Bare at i Tyskland — vet en det også. Derfor kommer staten sine familiefedre enno mer i møte. Den betaler for det tredje og hvert videre barn et månedlig barnebidrag, og familier med fire og flere barn får dessuten omfangsrige utdannelsesbidrag. Disse beløp har ikke noe med gasjen å gjøre. Det kommer heller ikke an på om familiefaren tjener meget eller lite, om han trenger pengene eller ikke. Arbeidsgiveren yter heller ikke disse betalingene, men staten overtar dem for hver eneste familie. For tiden betaler Riket mer enn en milliard riksmark pr. år for barne- og utdannelsesbidrag.

Og når barna kommer på skolen, vil De vel spørre, hvem betaler da skolepengene? Folkeskolen i Tyskland er gratis fra første til siste klasse. Den nye tyske hovedskole, som fører den mest begavede tredjedel av alle elevene ut over folkeskolens mål, er likeledes gratis. De høyere skoler, realskoler, gymnasier osv. har skolepenger på 20 mark i måneden, men bare når det gjelder ett barn. Ved to barn er skolepengene pr. barn bare 18 mark, ved tre 14 mark, ved fire 10 mark, ved fem barn 8 mark, ved seks og flere barn 6 mark. Det er herved fullstendig likegyldig om barna alle sammen alt besøker en høyere skole eller ikke. Hvis De f. eks. har fire barn, hvorav et besøker den gratis folkeskole og to av dem overhodet ikke går på skolen enno, og De sender Deres eldste, tiårige sønn på gymnasiet, betaler De for ham fra begynnelsen av bare 10 mark. Men årsomkostningene for hans skolegang beløper seg f. eks. i Berlin til 720 mark, 600 mark av dette beløpet betaler staten.

En kan nok gifte seg i Tyskland.

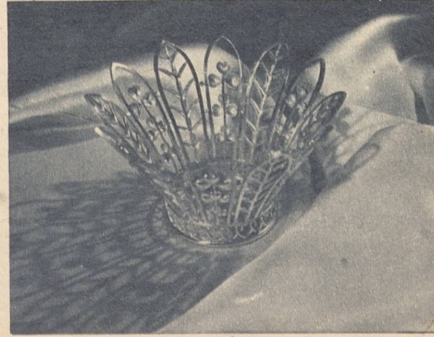
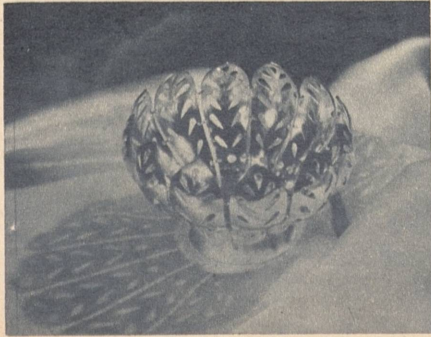
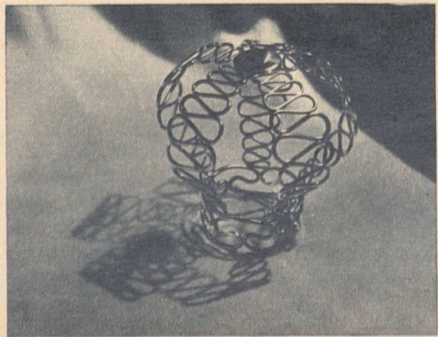

I lysets spill. Som en eventyrprinsesse — uvirkelig og festlig — stråler denne bruden. smykket med sløret og kronen

Gammel bruk i ny skikkelse

I mange av Tysklands distrikter er brudekronen brudens tradisjonelle smykke. Den sirlige festlighet over slike moderne brudekroner har rot i den fikse og lykkelige oppfrisking av en gammel folkelig bruk i våre dager

De verdenskjente grønne

CASTELL BLYANTER

er ideelle skrive- og tegneredskaper for
den fordringsfulle forbruker.

A.W. FABER-CASTELL

Strømper med verdensry
fra

Europas største strømpefabrikker
J. KUNERT & SOHNE, WARNSDORF, TYSKLAND

Der ligger den lille byen Cavailon omgitt av forbergene til de provençalske alper, med sitt behagelige klima og berømt for den deilige frukt som modner så tidlig i dens omgivelser. I bakgrunnen ligger høydregene til Mont Ventoux, og foran byen Saint Jacques-høyden, på hvis topp det fra århundrer tilbake står et gammelt kors

Tidlig om morgenen vandrer et selsomt par gjennom den sovende by. Støttet til sine koster kommer de to eldgamle gatefeierne trippende. „François“ med sine 87 år har opplevd tre kriger: 1871—1914—1939. Han har arbeidet i sytti år som gårdsgutt og dagarbeider. „Honoré“ som er 85 år, har arbeidet som baker i 65 år

Særberetning for „Signal“ av André Zucca:

CAVAILLON

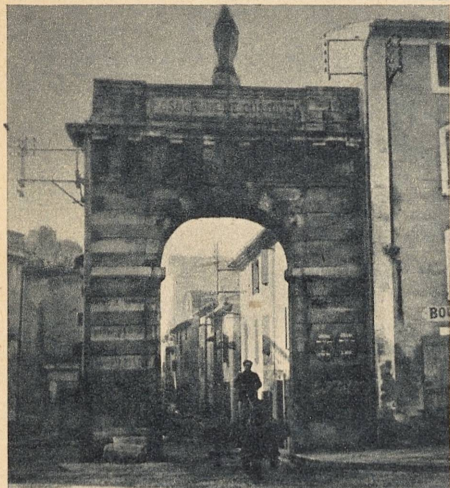
Den første spaserende på Cavaillons gater — og hver dag på samme klokkeslett — er en gammel forhenværende kaptein med sin buskede hund. Det hvite skjegget, den lange frakken, innkjøpsvesken og hunden er vel kjent av byens borgere. Så lenge gamlingen punktilig som et urverk viser seg på gaten, går alt sin vante gang i Cavillon

ganske uinteressant

Spørsmålet om den tyske besettelse har forandret Frankrikes fysiognomi i alle dets provinser, får et tydelig svar under et besøk som en korrespondent fra „Signal“ har avlagt i en liten fransk by. Denne lille provinsby lever videre sitt vante liv. Den arbeider og hviler som alltid, og det hele er så uinteressant som det bare kan være når alt er i orden

Cavaillon ganske uinteressant

Som en gammel romer på sin stridsvogn kommer Olivero, vognmannen i Cavaillon, kjørende gjennom den gamle romerske portal som byens innvånere kaller „Portail du moulin“

Og her kommer den nye tid kjørende! Rutebilen til Compagnie Provençale Transports Marseille Avignon passerer midt i byens hovedgate et eselforspann

En mann som hver dag ventes med utålmodighet: Père Chabas, postbudet. „Har De noe til meg i dag?“ spør Honorine, hvis forlovede arbeider i en fabrikk i Tyskland

Her sitter barna fra Cavaillon på skolen. Glade og tilfredse, opplagt til alle slags streker er disse små i den lille franske byen

Disse vakre, lette trekurvene blir også i dag laget av de unge pikene i trekurvefabrikken. De er en spesialitet fra Cavaillon med sin berømte frukt

Også en annen spesialitet for byen er bearbeidelsen av kardetistler som brukes til å krasse oppvevde stoff i tekstilindustrien. Dette er et lett arbeid som stadig utføres av eldre folk

Mandagene er torgdag i Cavaillon. Torghandelen foregår på Cour Bournissac som er det alminnelige møtested for husmødrene, de handlende, landbefolkningen og også for de tyske soldater

Den gamle, blinde bytiggeren har funnet et utmerket middel til å animere de tyske soldaters gavmildhet: uten pause spiller han „Lili-Marlén“ på fløyten sin

Et blick inn i borgermesterkontoret i Cavaillon: I midten sitter Joseph Dame, bygningsentreprenør og og borgerme ter, omgitt av sine rådmenn, som hører til de mest ansatte borgere av byen

„Signal“ var tilstede! Byfogden vier Georges Casadavant, en forhenværende flyveroffiser, til Lucienne Grégoire, som er ansatt på borgermesterkontoret i Cavaillon

Clément Tallet, rådmann i Cavaillon og borgermester i nabokommunen Les Vignères, en av de største vindyrkere i denne egn, spiser alltid sammen med sin familie og sine folk

Maitre Liffra, den eldste notar i Cavaillon, er overbevist om at den oppgave franskmennene av 1944 har, er å arbeide ufortrødent videre som før og at dette er deres bidrag til den nye ordning

Også det er blitt er fortrolig bilde: Tyske tropper på marsj gjennom byen. Innvånere er behagelig overrasket over at deres tidligere forestillinger om tyske soldater ikke svarer til virkeligheten

På terrassen til Café Gambetta, som av vittige folk, i erindring om det tidligere telegrambyrå, kalles „Agence Havas“, blir de lokale nyheter og storpolitikken drøftet

Sydamen Claude er toneangivende i motespørsmål. Hun er ikke bare elegant, men en avgjort vakker pike, som tar seg særlig godt ut i sitt søndagsantrekk

Søndag ettermiddag! Foran den store kinoen, „Cinéma Palace“ i byens hovedgate, samler allerede kinogjengerne seg, franskmenn og tyske soldater, og venter på at billettsalget skal begynne

Butikkene åpnes! I moteforretningen „Aux Dames de France“ pusser de vakre butikkdamerne utstillingsvinduene, så at varene kommer til sin rett og kan lokke publikum til seg

Som vanlig blir meddelelser fra bystyret lest opp på gaten av bytjeneren, „Père François“, med tromme-hvirveler. Her forkynner han vielsen av Georges Casadavant med Lucienne Grégoire onsdag formiddag

Fruen til notaren er medlem av bystyret. Hun tar seg av de kvinnelige arbeidere og leder forsendelsen av pakker til krigsfangene. Siden 1940 har hun kunnet sende over 3000 pakker til fangne soldater

Sydens nasjonalsport er „Jeu de boules“, et kulespill som spilles i solen. Franskmenn og tyskere overværer de avvekslingsrike kamper. Her spiller de beste mannskapene, derfor er det særlig spennede

I en fredelig søndags siste solstråler sitter dette elskende par der, forsunke slik som elskende par har sittet til alle tider, og dette viser tydelig nok at i Cavillon er altting blitt ved det gamle. Cavillon er helt uinteressant — Cavillon er helt i orden

Noe nytt fra Cavillon?

En korrespondent kommer til en særlig vakker og malerisk liten fransk by: Cavillon.

Men ellers er byen som så mange andre i Frankrike, med det nesten udefinerbare „noe“, som en kanskje ikke ser, ikke hører, ikke føler, lukter eller smaker på tungen, men med den sjette sans begriper som spesifikt fransk, så fransk at en uten kart vet hvor en befinner seg.

Kan en fotografere det? Et spor av det kanskje, en anelse —

Korrespondenten slentrer gjennom gatene, forbi kaféer og forretninger, han har kameraet i hånden og ser seg om. Der er det et vakkert hus, et kikk gjennom en gate, der er folkene på gata, livet på torget, en kafé, hvor cavillonerne drikker sin apéritif. Han går rundt med kameraet sitt og forsøker å fange inn et stykke fransk liv

fra Cavillon. Så gjør han sine bilder ferdig og betrakter dem. Godt, det er altså Cavillon, i det minste noe fra Cavillon. Bildene er lykket.

Men han savner allikevel ett eller annet på disse bildene. Det er Cavillon, men det er ikke Cavillon 1944. Derav er det ikke noe å se her, en ser ikke at en krig dro over landet, at det siden våpenstillstanden lever i skyggen av denne krigen, som raser utenfor enno

Cavaillon ganske uinteressant

der, at det her er besatt land, — ganske visst ser en på noen bilder tyske soldater, men ellers?

Ellers så Cavaillon ikke annerledes ut i 1938.

Det er i det ytre blitt uberørt av krigen som så mange andre franske byer, ja som de allerfleste. Men er ikke her noe overhodet blitt forandret siden krigsutbruddet, siden våpenstillstandens dager?

Kanskje er denne forandring av annen art og ikke noe som en kan fatte med et objektiv.

Korrespondenten lar sitt kamera bli igjen i hotellet. Han går no til borgermesteren, monsieur Joseph Dame, han blander seg med folkene på gata, han setter seg til dem på kaféen, drikker en apéritif med dem, underholder seg med dem og spør: „Hva er det som er hendt her in Cavaillon siden våpenstillstanden? Er det ikke hendt noe spesielt?“

Men Hans spørsmål vekker bare en rådløs hoderysten overallt. Siden våpenstillstanden? De tenker anstrengt etter. Ja — hva er det no egentlig hendt for noe spesielt? Hva iallverden ...?

Og til slutt ga de alle — også borgermesteren — det svaret som er forskjellig i uttrykk og temperament, men ellers det samme: „Mais rien, Monsieur! absolument rien!“ De tyske troppene kom til Cavaillon som til alle andre steder, det var alt og er også blitt alt siden da — noe annet er ikke hendt. Livet går videre. En arbeider igjen med sine forretninger, i sitt yrke, og lever sitt privatliv.

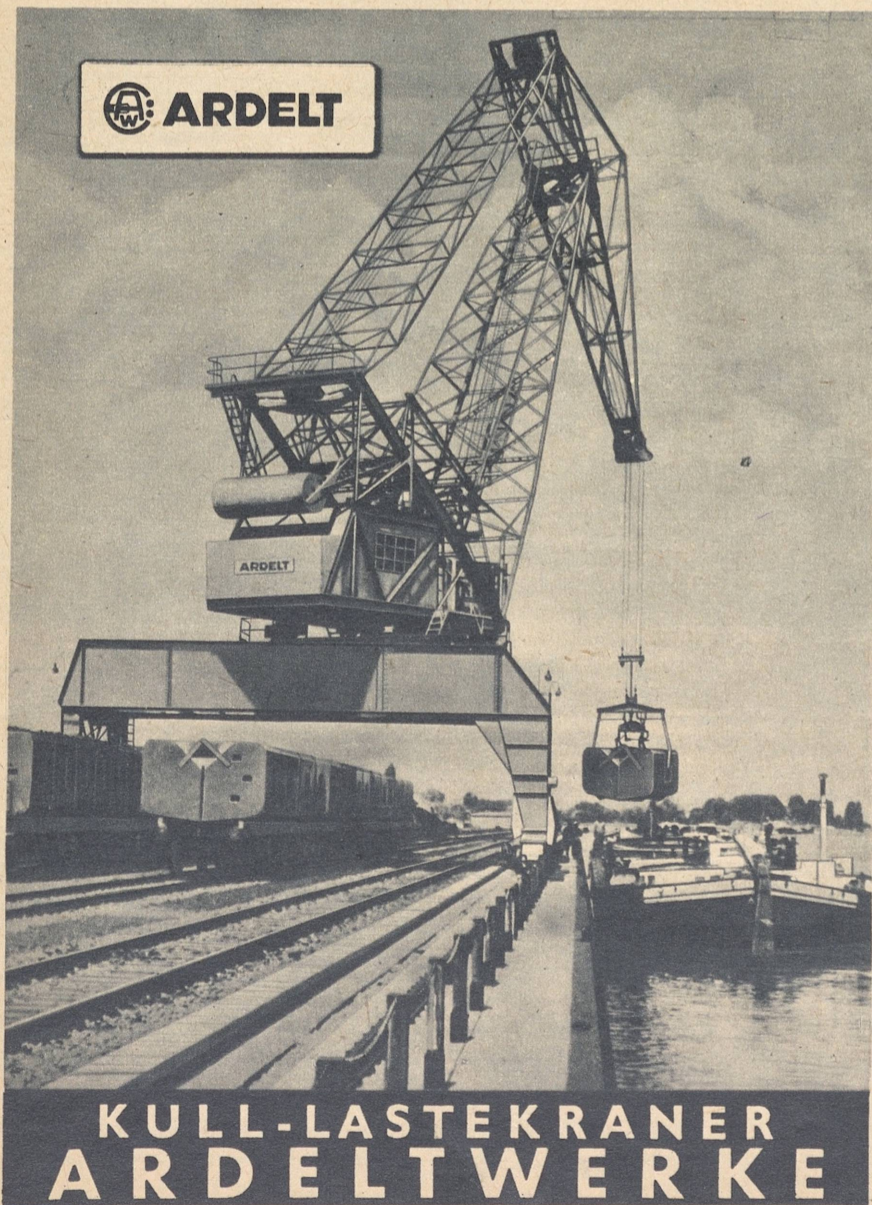
Når en blir spurt om hva det er hendt for noe spesielt her, søker en ganske visst kanskje etter opphissende ytre begivenheter, og det gas det ikke her som i andre byer i Frankrike, hvor krigen raste. Når en blir spurt om hva som har forandret seg her under krigen, vet en kanskje heller ikke noe håndgripelig, fordi det er forandringer fra den høyere naturs side, som har latt den enkelte beholde sitt vante liv, sitt arbeid, sin ro og sin apéritif. Er en egentlig fri, er en ufri? En kan enno dis-

kutere det ved en apéritif. Ganske visst — om en tok den vekk for nesen på dem, da vilde det neppe gis mer å diskutere, men enno står den jo foran dem. Altså — hva er blitt forandret?

Menneskene heller av naturlige grunner til å vurdere alt etter sine personlige og allernærmeste håndgripelige erfaringer, d. v. s. å bedømme også begivenheter av høyere orden, historisk eller aktuell politisk natur meget enkelt etter om de beholder sin apéritif eller ikke. Det er ikke bare fransk, men det er menneskelig, og det skal her ikke på noen måte sis at cavaillonerne synes at Frankrikes nuværende og framtidige skjebne er mindre viktig, hvis bare livet i Cavaillon blir slik som det alltid var. Ingen vil begynne å skildre sin skjebne inngående, når en helt enkelt spør ham hvordan han har det. „Takk, ganske bra,“ vil han si, hvis det går ham bra etter det ytre å dømme. Slik går det også cavaillonerne. Riktignok er besettelsestroppene der — det er ikke nettopp hyggelig, men en har vent seg til det, det er krig, og en kommer bedre ut av det med de tyske soldatene enn en tidligere hadde tenkt.

Men over hverdagslivet, som i en slik fransk by nesten ser ut som det alltid så ut, ligger det noe annet. En gjør seg naturligvis i Cavaillon som andre steder opp tanker om Frankrikes framtid, om den rollen, som det enno spiller under krigen, og framfor alt også over den rolle sam det vil komme til å spille i verden og i Europa etter krigen. Men enno er ikke den avgjørelsen kommet, som Frankrikes skjebne er tett forbundet med. Og en vet naturligvis at det i de seinere historiebøker neppe vil bli nevnt om monsieur F. fra Cavaillon en viss tid under store historiske begivenheter hadde sin apéritif og fred og ro til å drikke den. En vet hva det dreier seg om. En setter pris på den roen en har i Cavaillon, men en overvurderer den heller ikke.

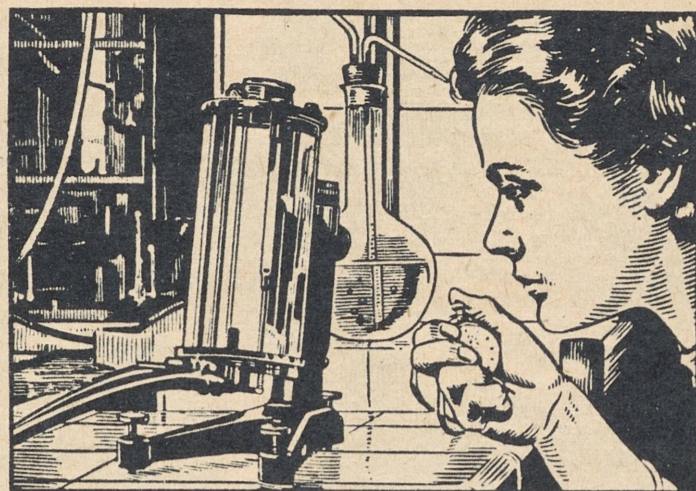
Slik som i Cavaillon ser det også ut i hundre andre mindre og større byer i Frankrike. Livet går nesten sin tante gang, og livets små ting får s a rett, mens det andre steder utkjempes store avgjørelser. Også for Cavaillon.

**KULL-LASTEKRANER
ARDELTWERKE**

Løytnant Bruckmann, kommandanturens forvaltnings representant, og borgermesteren i Cavaillon er i det felles arbeid til byens beste for lengst blitt gode venner

Arbeid ved Höppler-viscosimeter

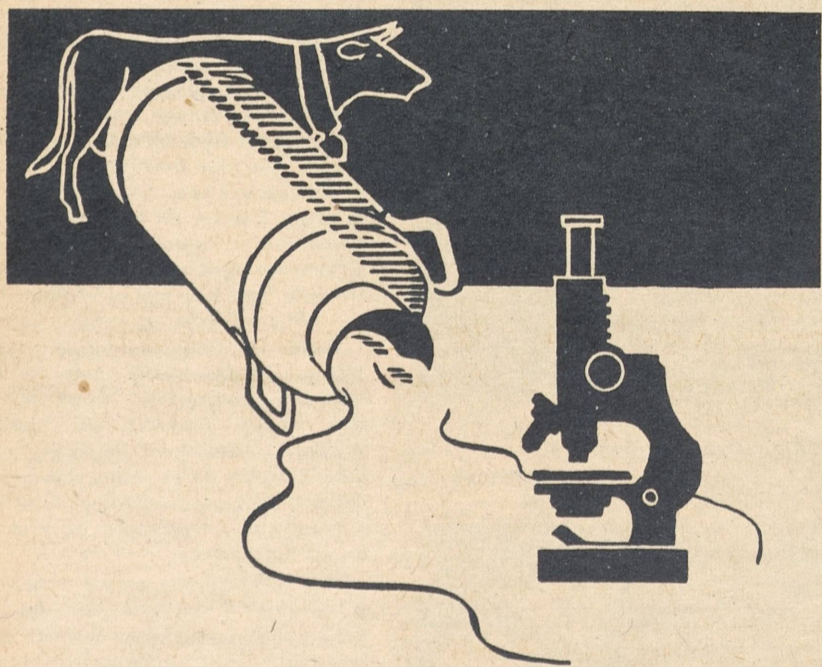
Forskerånd og foretaksomhet

blir i Henkelfabrikken forent på en lykkelig måte. I våre laboratorier overvåker stadig en stab erfarne fagvitenskapsmenn hvordan våre produkter virker. Dessuten blir det viktige området: vedlikehold av vasketøy samt den private og industrielle rensning utforsket med de mest moderne vitenskapelige midler.

I dag — under krigen — setter Henkelfabrikken, støttet til resultatene av dette årelange vitenskapelige arbeid, seg særlig inn for opprettholdelsen av linnetutstyr og en full utnyttelse av vaskemidlene.

Henkel & Cie. A.-G. Düsseldorf

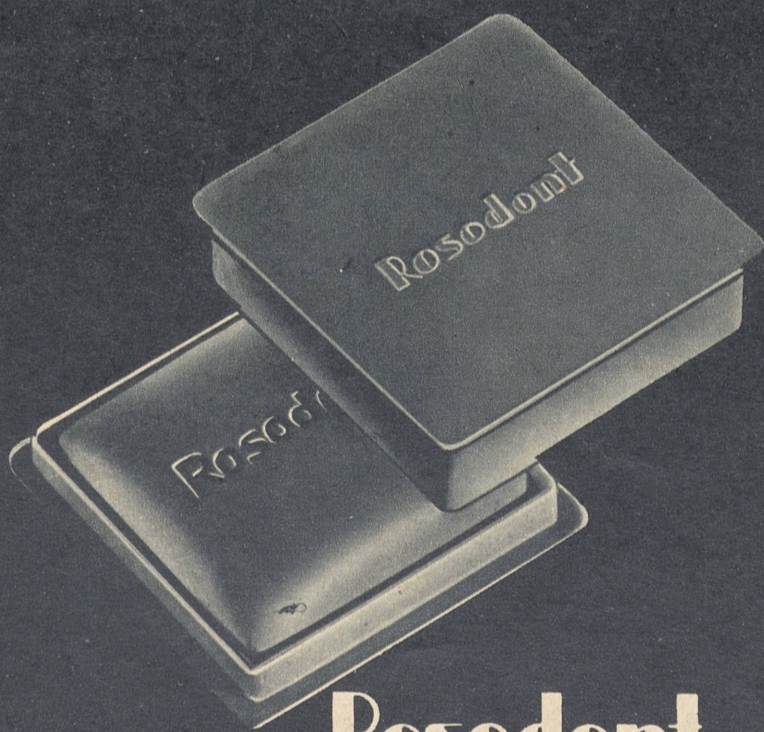
Rpr 10u/43

BARE FRISK MELK

av kjernesunne kuer blir separert og sammen med myse forvandlet til Milei. Skarpe kontrollmetoder sikrer dette råstoffets kvalitet.

Milei den pålitelige eggerstatning

Rosodont

BERGMANNS TANNKREM I FAST FORM

**TYSK KVALITETSVARE
PAKKET I
TYSK VERKSTOFF**

A · H · A · BERGMANN, WALDHEIM (S.A.)

AHAB

LUNE eller KUNST?

Opphavsmannen til en verdens-
industri: stoffmønsterkunstneren

Fru Friedelinde Papla-Dinzl er en naturbegavelse. Da hennes heimby Wien i etterkrigstiden ikke ga den unge tegnerske noen sjanser, dro hun likeså godt til Amerika og oppdaget der i en avis en annonse, som sku'de bestemme hennes framtid: „Tegner-for stoffmønster-utkast søkes“. Hun meldte seg straks. „Kjenner De egentlig noe til det?“ ble hun spurt. „Ja!“ svarte hun, skjønt hun dengang nettopp hadde hørt om at det overhodet fantes slike ting. Selvtilliten seiret. Da hun kort tid etter å ha innarbeidet seg, vendte tilbake til Wien, forsto hun virkelig alt litt mer av sitt yrke. Og få år senere hadde hun et av de mest kjente atelierer i Europa, hvis utstrålende kraft vokste betydelig i det nye Tyskland.

Naturbegavelsen er overnøddet det avgjørende ved denne for industrien så betydelige gren av anvendt kunst, som bare teller et ørlite tall virkelig anerkjente representanter. Tegningen, malingen i og for seg — de uunngåelige forutsetninger — kan en vel lære til en viss grad. Men evnen til å „tenke“ i stoffdeler, i ferdige klær, den må være medfødt!

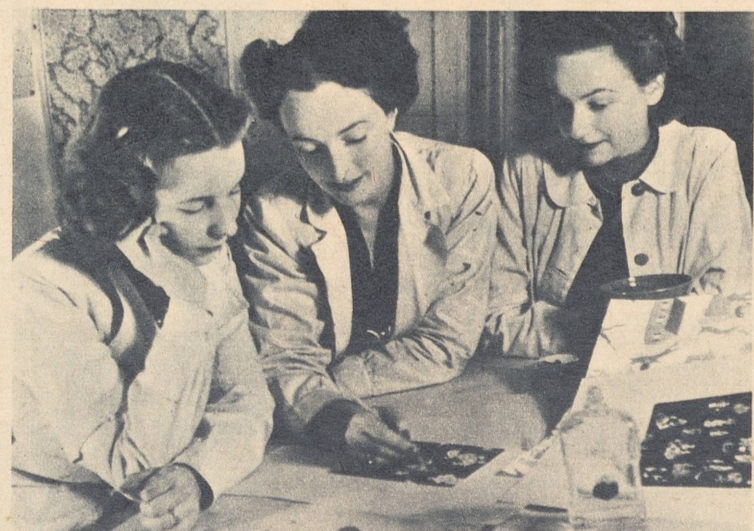
Mer uakademisk enn de andre representanter for den skapende kunst virker stoffmønster-opppinnerens arbeid. I det lyse, moderne atelier ligger det i tykke mapper tusener av ferdige, delvis alt industrielt utnyttede mønster; på arbeidsbordene oppstår det nye utkast under mesterens hender, som tilsynelatende planløst strør linjer og fargepunkter, mange ganger også hele figurgrupper over bladet. Meget skapes her av den rene kunstneriske intuisjon, fingerspissfølelsen, „sansen“ for form og farge, framfor alt for det stoffet, som mønsteret er tiltenkt. Og allikevel er alt sammen også nøye planlagt! Ved de enkleste mønster mener legmannen at det måtte vel alle og enhver kunde få stand — disse bølgelinjer, smale, mørke, på lys bunn, med en svak, egensindig asymmetri, forat det aldri skal vekke inntrykk av maskinelt skjema... Men hvor vanskelig er det ikke å treffe deres innbyrdes avstand, deres tykkelse og schwung. Å få alt til å passe inn i hverandre på brøkdelen av en millimeter:

Den risikoen som en må løpe her, er ikke liten. Enkle mønster vil snart dekke tusener og atter tusener av meter billig stoff. Kompliserte mønster, bestemt for tunge, kostbare stoff, som bare kan anvendes til modellklær — og det fins kostelige små mønster blant dem, akvarellscener i svart, gull og rødt, fulle av liv og vittig pikanteri — må igjen tilfredsfulle fordringsfulle kvinners forventede smak.

Ofte blir det her også laget hele kolleksjoner for firmaer fra bestemte fremmede land, og deres smak må det tas hensyn til helt fra begynnelsen av. I Ungarn f.eks. elsker en blomstermønstrene, i Italia de dekorative stykker med flere figurer. Også i Sverige, i Sveits og i Spania har fru Papla-Dinzl mange trofaste kunder — naturligvis ved siden av tallrike tyske kunder.

En rikdom på oppfinnelser, nesten uten grenser viser kunstnerinnens tusener av utkast. Helt øverst: et interessant motiv for lett silkestoff. Til venstre: freskomotiv i pompeiansk rødt, bladgrønt og terrakotta. Til høyre et dekorasjonsstoff

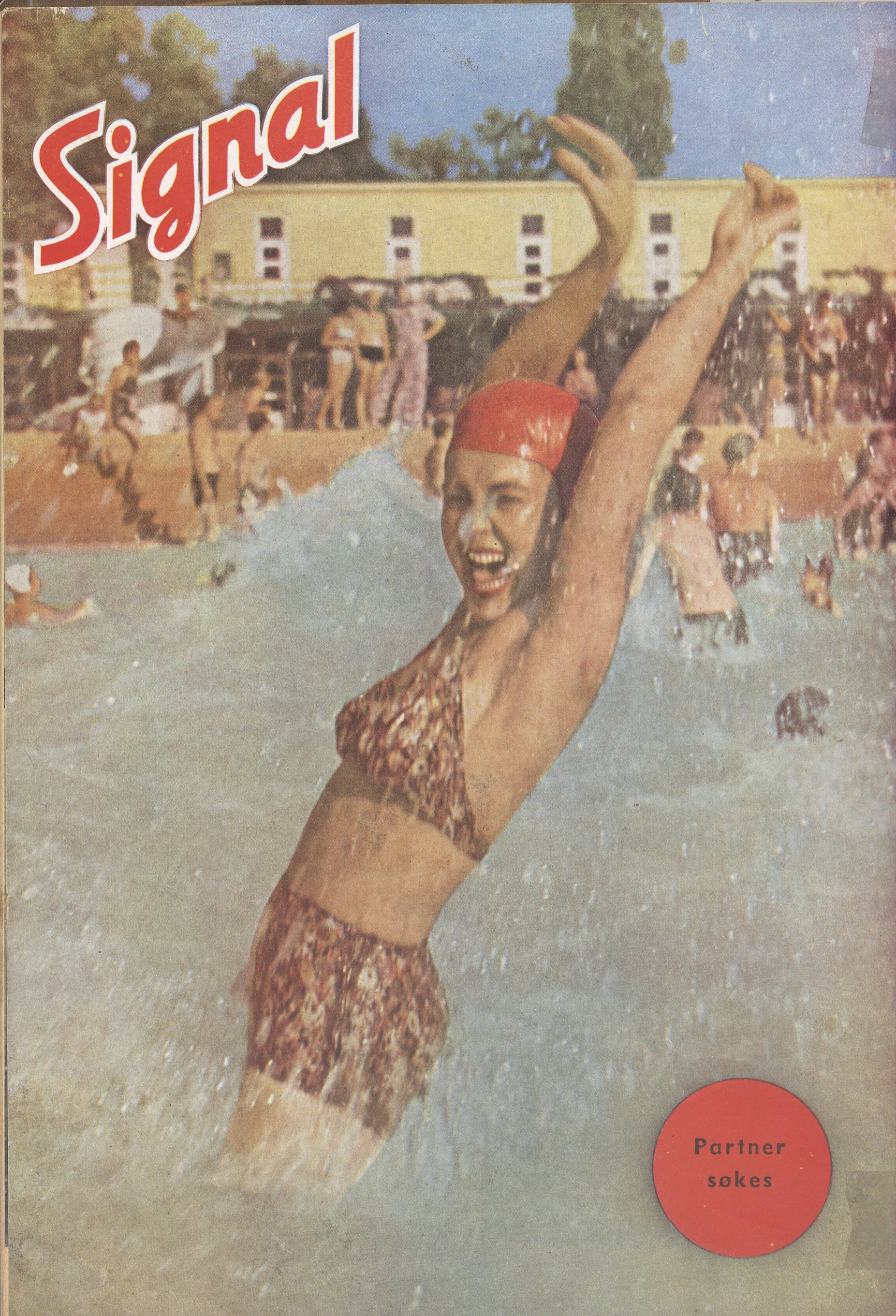
Det trengs mange arbeidsprosesser før stoffet er ferdig, og det gjelder å overvåke hver av dem omhyggelig. Atter og atter må elevene korrigeres (ovenfor), og stadig blir virkningen prøvd på den ferdige modell. Først når det pynter bærereren, var stoffmønstret „riktig“

Med pensel og palett

blir del i dette lysfyllte atelieret skapt egenar-
tede blad. Kunstnerinnen, fru Friedlind
Papla-Dinzi, lager her utkast til sine yndige
stoffmønstre, som hvert eneste ett er et lite
kunstverk for seg. Det fantasifulle utstyrte ar-
beidsrom skaper en atmosfære, hvor denne
tillalende gren av kunsthåndverket trivs

Signal

Partner
søkes